

Naujienu Antroji Dalis

NR. 482

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XV METAI

JEROME K. JEROME

Rūpestingas šeimininkas

(Iš: "trise laivelyje ir šuo".)

Esu tikras, kad jums niekad neteko matyti tokios maišaties, kokią sukeldavo visame name mano dėdė Podžeris, kai jis griebdavosi atlikti kurią nors namų ūkio darbo. Štai, pavyzdžiui, atvežė paveikslą su naujais rémais ir atrėmė jį į sieną valgomajame. Teta Podžerienė klausia, kur jį pakabinti, ir dėdė sako:

— Čia jau manė rūpestis! Nėr ko dėl to jaudintis — aš viską sutvarkysiu.

Jis numeta švarką ir griebiasi darbo.

Jis liepia tarnaitėi nupirkti vinių už šešis pensus, o paskui ją siunčia berniuką su nurodymu, kokio ilgio turi būti vynys. Po to jis visai rimtai stveriasi darbo ir nusiramina tik tada, kai visi namiškiai jau sukelti ant kojų.

— Na gi, Will, surask plaktuką! — šaukia jis. — Tomai, atnešk liniuotę! Paduokite kaltą ir kėdutę! Džimai, nubėk pas misterį Goglą ir pasakyk jam: tėtė siunčia jums labų dienų ir teiraujasi, ar jūsų koja jau pagijo; be to, tėtė prašo paskolinti gulsčiuką. O tu, Maryte, niekur neik: juk kas nors turi palaikyti žvakę. Kai grįš tarnaitė, tai pasakykite jai, kad vėl nubėgtų į krautu- vę ir nupirktų kamuolį virvių. O Tomas... kur gi dingo? Eik šen, Tomai, tu paduosi man paveikslą.

Čia jis pakelia paveikslą, bet paveikslas iškrinta iš rėmų, o dėdė, mėginamas išgelbėti stiklą, įsopiauna pirštą ir ima sukinėtis, ieškodamas nosinaitės. Bet jis negali rasti nosinaitės, nes ji — švarko kišenėje, o kur švarkas — jis neatsimena. Namiškiai priversti mesti įrankius ir ieškoti švarko, o pats herojus šokinėja ant kėdės.

— Nejaugi niekas nežino, kur mano švarkas? Garbės žodis — nesu dar matęs šitokio žioplų būrio! Šešetas žmonių, ir nė vienas negali rasti švarko, kurį nusivilkau vos prieš penkias minutes! Neįtikėtina!

Čia jis pasikelia nuo kėdės, pastebi, kad buvo atsisėdęs ant švarko, ir pareiškia:

— Gerai, gana čia vargti! Aš pats jį suradau. Be reikalo aš prasidėjau su jumis... Jei būčiau paprašęs mūsų katino, tai rezultatas būtų buvęs lygiai tas pats!

Pusvalandžiui praslinkus pirštas buvo perrištas, surastas naujas stiklas ir atnešti reikalingi daiktai: kaltas, plaktukas, replės, kėdutė ir žvakės.

Dėdė vėl griebiasi darbo, o visi namiškiai išsirikiuoja aplink jį pusračiu, pasiruošę kiekvieną akimirką šokti pagalbon.

Du laiko kėdutę, trečias padeda dėdei užlipti ant jos, ketvirtas paduoda vinis, penktas laiko plaktuką. Dėdė ima vinių, bet vinis iškrinta jam iš rankų.

— Štai tau! — sako nusiminęs dėdė. — Dabar dingo vinis.

Nėr kas daryti, reikia atsiklaupyti ir šliaužiojant ieškoti vinies. Tuo tarpu dėdė Podžeris stovi ant kėdės, bamba ir kandžiai teiraujasi, ar reikės jam šitaip stovėti iki vidurnakčio.

Vinis pagaliau surasta, bet pasirodo, kad kažkur dingo plaktukas.

— Kur plaktukas? Kur aš jį iškisau? Viešpatie dieve! Septyni žiopliai stoviniuoja aplinkui ir nė vienas nemato, kur aš padėjau plaktuką!

Mes surandame plaktuką, bet čia paaiškėja, kad dėdė negali rasti ženkle, padaryto toje sienos vietoje, kur reikią įkalti vinių. Mes iš eilės lipame ant kėdutės ir ieškome ženkle. Kiekvienas randa jį skirtingoje vietoje, dėdė išvadina mus vėplomis ir nuvaro nuo kėdutės. Jis paima liniuotę ir matuoja viską iš naujo. Jam tenka padalyti pusiau trisdešimties vieno ir trijų aštuntųjų colio atstumą. Jis mėgina dalyti mintinai, bet ja smegenys nepakelia tokio įtempimo.

Kiekvienas iš mūsų mėgina taip pat padalyti mintinai, kiekvienas gauna kitokią atsakymą ir tyčiojasi iš kitų. Besiginčydami mes pamirštame dalijamąjį, ir dėdė Podžeriui tenka matuoti.

Jis tai mėgina atlikti dabar virtutės pagalba. Pačių svarbiausiu momentu, kai senas kvailys palinko keturias dešimt penkių laipsnių kampu į horizonto plokštumą, stengdamasis pasiekti nepasiekiamą tašką, virtutė nuslysta, o jis griūva ant fortepiono. Dėdės galva ir kitos kūno dalys vienu metu nepaprastu staigumu paliesdamos klaviatūrą, atlieka negirdėtą muzikalinį akordą.

Teta Marija priversta pareikšti, jog ji negalinti leisti, kad vaikai klausytų sekusių po to akordo išsireikškimų.

Bet vis dėlto dėdė padaro pagaliau ženklą, kaire ranka taiko į jį vinių, o dešine ranka ima plaktuką. Pats pirmasis plaktuko smūgis pataiko į dėdės kairės rankos nykštį, ir dė-

(Tęsinys 2 psl.)

Dienų Skeveldros

1.

(Ne kartą minėtas!) W. A. Zbyszewski (šįsyk) rašo, kad Gomulka esąs žymiai protingesnis už Becką, realesnis už Sikorskį, sumanesnis už Mikolajczyką, tačiau vistiek mažo kalibro žmogelis, ir ans istorijoje svarbesnės rolės nesuvaidinsias. Netgi užsienio reikaluos Gomulka nesąs "a free agent", o veikiąs ir kalbąs, kaip to Maskva geidžianti.

Tiek to su tuo Gomulka. Mums įdomesnė nuomonė apie Becką, kurs andai Lietuvai ultimatumą suruošė. Anot W. A. Zbyszewskio, Beck grimasos primena ne politiką, bet klauną. Ir, be kitų, "gerų darbelių" tarpan įrašo: *bereikalingą Pabaltijo valstybių protektoriumi dėjimąsi*. Iš viso, girdi, Becko frondos, impertinencijos, manieros, klyksmas ir riksmas (per visą Lenkijos užsienių reikalų politikai vadovavimo metą) primena kaprizus mokinio, kuris, užsidaręs mokyklos išvietį ir rūkydamas pigiausį tabaką, jau manąs pagaliau būsiąs fiziškai ir protiška subrendęs.

Ak, kaip bekalbėtumėm, bet J. Beck dalį savo klaidų "išpirko", ir tai — skubiai, bet gana atvirai parašydamas savo atsiminimus. Mūsų užsienių reikalų ministras (St. Lozoraitis), kuris kartu su kariuomenės(?) vadu gen. St. Raštikiu p-a-r-r-ė (vyriausybei, "seimui" ir per tuodu tautai) priėmė Lenkijos ultimatumą, tebetų. Ir ko? Nuo Lietuvą ižeidusių dienų jau praėjo... 21 metai, tačiau Spalio 9-tosios šešėlis tebešmėklo rūstus ir grėsmus.

2.

Imu, va, lietuviškosios spaudos iškarpa "Nixon Varšuvoj gražiai sutiktas". Žinutė šitaip baigiama: "Lenkijoj dar vis jaučiama Vokietijos baimė, ypač, kad ji turi užgrobusi Vokietijos sričių".

Tpru, Pegase! — kaip pas dr. Kudirką tariama. Ar ir Lietuva 1923—1939 m. būvyje buvo... užgrobusi Klaipėdos kraštą?! Ir dar vienas klausimėlis:

— ar mes, reikalaudami Karaliaučiaus ir Rytprūsių su visu Prėgliaus upynu, geidžiame ką nors užgrobti? ar tik atgauti tai, kas mums iš amžių amžinųjų priklauso?!

3.

Štai "Apmąstymai apie lietuvišką knygą" (žr. "Tėviškės žiburiai" Nr. 35)

Sakysime, štai ateina į namus knygų platintojas.

Rodo vieną knygą, rodo kitą. Paduoda M. Katiliškio Miškais ateina ruduo. Knyga didžiulė — apie 500 puslapių. Knyga nuobodoka, kada jis ją perskaitys? Ir nusprendžia, kad niekad. Tad ar beverta išmesti \$5 už knygą, kurios jis neperskaitys?

Ir turinys. Neužmirškime, kad mus jau nuo anų dienų (kad ir paminėto M. Katiliškio) skiria ketvirtis amžiaus, kuris atliko savo.

Ir t. t. ir t. t.

Kamgi M. Katiliškio "Miškais ateina ruduo" "knyga nuobodoka", ir "ar beverta išmesti! — mano šauktukas. J. C.) \$5", ir "nuo anų dienų skiria ketvirtis amžiaus"?!

Kas čia už prokuroro (o gal: cenzoriaus?) stalo rioglinasi?! Nagi, P. Enskaitis. Ir kuriagi proga? Ogi, anonsuodamas... savo Rūtos leidyklą. Pats ketina knygas leisti. Dieve, padėk. Bet komerciniu moksluos yra (kaip privalomas dalykas) biznio etika. Tai viena. Antra: — kodėl Pranas Enskaitis, žadėdamas išleisti... Prano Enskaičio "romaną — atsiminimus iš repatrijančių gyvenimo", puola ir niekina Marių Katiliškį? Palaukit — palaukit, ar prieš keletą metų nesiguodė kartais M. Katiliškis, girdi, Pr. Enskaičio "Rūta" išleidusi (nei klaususis, nei aciū netarus, novelę savavališkai sužalojo) jo, t. y. M. Katiliškio perspaudą?!

Kažkas čia neštimmuoja (vokiškai *Stimt* — gerai, tiesa, o ne... *Stimt*, tai... Kaip visi ir žinome!).

4.

O dėlto, kad "nuo anų dienų skiria ketvirtis amžiaus" galima atsakyti trumpai drūtai:

— viena JAV knygų leidykla išleido Homero "Odisėją" (2 milijonai tiražo, ir jau baigia išsekti!), na, ir kokį laiką tarpas tarp Homero ir, tarkime, p. Pr. Enskaičio?!

Juokas juoku, bet Graves (taip, Robert — Ranke!) nebejuokais įrodinėja, kad Homeras, rašydamas "Ilijadą", darė "juokų darbą". Anot jo, Homeras bus buvęs humoristas: "Privalėjo užsidirbti pragyvenimui, ir žinojo, kad humoras geriausia apsimoka. Jo karaliai — dievai juk tai karikatūros. Visas Homero požiūris į anų laikų dievus ir galūnus yra grynoji komedija". Toliau Graves šitaip gravituoja:

— Peisistratus (kaip "Columbia enciklopedija" rašo: "see Peisistratus, c. 605—527 B.

(Tęsinys 2-ame pusl.)

Prancūzų klasicizmas

I. 1610—1660 klasicizmo paruošimas.

II. 1660—1690 pats klasicizmas.

III. 1690—1715 transformacija.

I. Klasicizmo paruošimas. Pasibaigus individualistiniam bei anarchištiniam šešioliktam šimtmečiui, Prancūzija tiek politinėje, tiek religinėje plotmėje grįžta prie ramybės, tvarkos bei drausmės. Po tiek politinių neramumų bei vidaus karų Liudviko XIII ministeris pirmininkas, Kardinolas Richelieu, sutramdo protestantus, paimdamas jų paskutinę ir stipriausią tvirtovę La Rochelle, tačiau palikdamas jiems kulto laisvę. Jis taipogi palaužia po karaliaus valdžia neklausnią diduomenę, nebodamas pabauginimui unkapoti keletą įžymių galvų. Richelieu įveda šalyje politinę ramybę ir subordinaciją vienam asmeniui — karaliui, kuris valdo dieviška teise ir yra atsakingas tik Dievui. (Tas prietaras davė progos Liudvikui XIV ir Liudvikui XV pagarsėti savo nemoralumu). Tuo Richelieu paruošė ir išgrindė kelią absoliučiam monarchizmui.

Bažnyčia, po tiek netvarkos bei suirutės jos viduje, irgi pasekė valstybės pavyzdžiui. Susitvarkiusi ir apsisėmusi savo viduje, ji vėl žiūrėjo su pasitikėjimu ateitin ir vėl pasirošė vadovauti dvasiniam žmonių gyvenimui, suverždama, Reformacijos akivaizdoje, drausmės raištus bei dar daugiau pakrypdama dogmatizmo pusėn. Tačiau tas jos tvirtesnis apsiribojimas tradicinėse formose jai, kaip išorinei organizacijai, gyvuojančiai žmonių tarpe ir iš jų susidedančiai, labiau padėjo sustiprinti jos pozicijas. Tas rigorizmas bažnyčiai išėjo tik į naudą, jau žiūrint vien tik iš intelektualinės pusės į apgailėtiną protestantizmo susiskaldymą.

Valstybei ir bažnyčiai einant tvarkos, ramybės bei drausmės keliu, tuo pasekė ir literatūra, nes šiuos visus tris fenomenus sudaro žmonės, kuriems šešiolikto šimtmečio suirutė, ypač religiniai karai, buvo jau labai atsibodę. Taigi ir literatūra pasidarė, iš individualios bei emocinės praeito šimtmečio literatūros, racionali bei neemocinga naujo šimtmečio dvasios išraiška: ji pasidarė racionali ir psichologinė.

Po politinės bei religinės suirutės susitvarkymo, XVII amžiaus literatūra, kad galėtų būti klasikine literatūra, turėjo pirmiausia susirūpinti kalba. Ronsardas su Plejada bei kiti Renesanso rašytojai įvedė kalbon visokiųjų naujoviškumų bei prašmatnybių tikslu ją praturtinti bei padaryti lankstesniu literatūros įrankiu. Daug jų praktiškame

gyvenime nepriėjo ir, užuot padėję kalbai, tie naujoviškumai ją daug kur apsinkino bei nutolino nuo tikros jos dvasios. Taigi kas nors turėjo įvykti, kas nors turėjo imtis darbo kad kalbą vėl apšvarintų ir ją padarytų tinkama aiškiam, prancūziškam būdui. Čia tą darbą atliko du XVII šimtmečio pirmos pusės rašytojai: François de Malherbe apšvarino poeziją, o Guez de Balzac atstatė discipliną prozoje.

Malherbe prieš Renesanso individualizmą bei personalinį sentimentą poezijoje, taipogi prieš du kitus žymius to šimtmečio rašytojus, Theophile de Viau ir Jean Rénier, užteigė kalbos švarumą, asmeninės emocijos nereikalingumą bei eilutės ir posmo tvirtą ir loginę struktūrą poezijoje. Frazei duodamas geometrinį tikslumą, jis nenorėjo daleisti net vaizduotės rolės poezijoje. Jo reformos literatūroje buvo panašios Richelieu politinėms reformoms. Ir vienas ir kitas išėjo laimėtojai. Malherbe reformos prigijo ir kalbos bei formos atžvilgiu paruošė kelią klasicizmui. Labai vykusiai ir aiškiai Malherbe veiklą ir reikšmę prancūzų literatūroje nusako savo *Zanrų Evoliucijoje* garsiausias XIX šimtmečio literatūros kritikas Brunetiére: "Vienusyk aiškiau nurodyti ką jo reforma turėjo siauro ir naudingo, kenksmingo ir skubaus, apgailėtino bei reikalingo — Malherbe pirmas pakeitė vidinės jausmingumo, fantazijos bei vaizduotės žymes, kurios, pagal Ronsardą ir jo mokinius, sudarė poezijos esmę; jis jas išviršinėmis arba formaliomis tvarkos, aiškumo, logikos, precizijos, reguliarumo bei mato žymėmis, kurios, laike šimtmečio ar dviejų, patapo, kad ir ne visiškos, tačiau ryškiausios ir kaip tokios labiausiai universalios mūsų literatūros žymės".

Guez de Balzac atliko tą patį darbą prozoje, ką Malherbe padarė poezijoje. Jo laiška, sujungti į dvidešimt septynias knygas, jam suteikė pirmenybę literatūroje laike didesnės septyniolikto šimtmečio dalies. Nors Balzac laiškuose dar galima rasti pamaiviškumo bei triviališkumo, jie tačiau išmokė prancūzus disciplinuoti minties išraišką bei progresą. Balzac nurodė, kaip reikia balansuoti sakinius, duoti ritmišką išraišką periodams bei daryti logiškus perėjimus. Jo pradėta vągą vėliau perėmė didysis bbažnyčios oratorius Bosuet, ją pagilindamas ir praplėsdamas. Šiandien Balzac'o laiška mums atrodo tušti; jų turinys jau nedomino sekančios generacijos. Tačiau laiškų forma lieka įdomi; ji savo laiku atliko didelį patarnavimą prancūzų prozai, orientuojantis klasicizmo linkme.

Be šių dviejų rašytojų pran-

cūzų klasicizmo paruošimui daug prisidėjo Prancūzų Akademijs, įsteigta 1635 m. Pasano meto eruditą Conrart jau nuo 1626 metų sykį per savaitę pradėjo rinktis literatūros mėgėjai bei rašytojai — Chapelain, Habert, Maleville, Gombauld, Godeau. Greit prie jų prisidėjo Desmarts, Faret ir Boisrobert, kuris painformavo apie tai kadinolą Richelieu. Šis norėdamas kontroliuoti visas nacionalines pajėgas, pasiūlė grupei savo globą ir oficialią egzistenciją. Grupė iš pradžių susidėjo iš 27 narių ir turėjo savo pirmą oficialų posėdį 1634 m. kovo 13 d. Gi 1635 m. karalius specialiu raštu patvirtino šią draugiją, ir taip Prancūzų Akademijs, svarbiausia literatūros institucija pasaulyje, pradėjo gyvuoti. Ji susidėjo vėliau (ir visam laikui) iš 40 narių, vadinamų "keturiasdešimt nemirtingųjų".

Akademijos tikslas buvo daryti teigiamos įtakos kalbai ir literatūrai. Ji tęsė Malherbe pradėtą darbą, apvalydamas sintaksę ir žodyną. Akademijos prancūzų kalbos žodynas pasirodė tik 1694 m. ir jau išėjęs iš mados. Antoine Furetière Akademijs aplenkė, išleisdamas 1864 m. savo *Universalių Žodyną*. Už tokią negarbę, padarytą "nemirtingiems", jis 1865 m. buvo išmestas iš Akademijos.

Tačiau kaip Malherbe, taip ir Akademijs nubiednino kalbą: jai trūko konkrečių, niuansingų bei žaismingų žodžių. Kalba pasidarė diduomenės kalba, susidedanti iš universalių terminų, nepajėgi išreikšti meninius žmogaus polėkius. Tokie rašytojai kaip Fénelon ir La Bruyère tai pajautė ir labai apgailėjo; kalba, kuri susidėjo iš abstrakčių ir racionalių terminų, tinkanti logiškai minties evoliucijai, buvo per siaura šių dviejų rašytojų romantiškesniems polėkiams išreikšti. Tačiau ši kalba buvo gryna, aiški, kuo palankiausia būsimiems Moljero, Kornelio, Rasimo, Lafonteno bei Bosueto genijams. Malherbe ir Akademijs progresuodami padarė antros septyniolikto šimtmečio pusės kalbą grynos protinės inteligencijos kalba. Be klasikų, ta kalba labai patarnavo XVIII š. literatūros genijui Volterui.

Akademijs, nors ir susilaukusi daug kritikos dėl savo konservatyvumo, padarė tačiau daug teigiamos įtakos kalbai bei literatūrai ir, per tris savo gyvavimo šimtmečius, suteikė daug prestižo prancūzų literatūros pasauliui. Gražiai ją charakterizuoja žymus XIX š. literatūros kritikas Emile Faguet savo *Prancūzų Literatūros Istorijoje*: "Nuo 1650 m. ir toliau Prancūzų Akademijs suvaidino žymią rolę; visada puolama naujos literatūros generacijos..., ją pamažu priimdama savo prieglobstin, ir vėl iš naujo puolama sekančios generacijos, ji, būdama visuomet visų atakų ir visų no-

(Tęsinys 3-me psl.)

Rūpestingas šeiminkas

(Atkelta iš 1-mo psl.)

dė cypdamas paleidžia plaktuką iš rankos.

Teta Marija prašo dėdės, kad sekantį kartą jis jai iš anksto praneštų, kada jis norės įkalti vinį, nes ji norėtų taip pat iš anksto susidėti daiktus ir kokiai savaitei išvykti į svečius pas savo motiną.

— Moterys visada kelia triukšmą dėl niekų, — sako dėdė, stengdamasis atsistoti. — O man patinka šitoks darbas. Mėgstu retkartėmis padirbėti ne tik galva, bet ir rankomis.

Čia jis antrą kartą suduoda plaktuką į vinį, bet taip smarkiai, kad ne tik vinis, o ir pusė plaktuko įstringa tinkuotoje sienoje. Iš inercijos dėdės nosis prisiploja prie sienos ir išrodo, kaip blynas.

Mums tenka vėl ieškoti liniuotės ir virvutės, o sienoje atsiveria nauja skylė. Apie vidurnaktį paveikslas pakabintas (tiesa, kreivai ir netvirtai), o siena aplink jį atrodo taip, lyg į ją būtų šaudę iš kulksvaizdio. Visi išsvarginti, nukamuoti ir vos pastovi ant kojų... visi, tik ne dėdė Podžeris.

— Štai, viskas atlikta! — išdidžiai taria dėdė, sunkiai nušokdamas nuo kėdutės tiesiai ant tarnaitės nuspaudos. — Taigi! O kitas mano vietoje būtų užsimanęs pasamdyti ką nors šitokiems niekams sutvarkyti!

Dienų Skeveldros

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

C., tyrant of Athens ir t. t.) visai biznieriškai iš "Iliados" padarė garbų ir nuolankų epą. Homėras, norėdamas apeiti savo meto visokeriopus šventuolėlius ir cenzorius, naudojo archaišką kalbą. "Homėras tiek pat rimtas, kaip ir Cervantes — ir nei pridėti, nei atimti.

5.

Skaitau pranešimą apie "Gudų religinę kultūrinę savaitę" ir — stabteriu ties 2 prelegentų pavardėmis. Tai *Gajdel ir Sukielaye*. Aišku, kad tai... *Gaidelis ir Sikelis*, bet belenkinant sugudinti. Arba, kaip dr. J. Basanavičius "Aušros" įžanginiame žodyje rašė, "atsižadėję savo tėvų kalbos svetimam tautai teko". Visur nuo tautos nutrupa. Amerikoj, anot Valentino (ne Rudolpho, bet: Albino!), iš Gaidamavičiaus belieka... Gadem.

J. Cicėnas

KAS YRA DRAUGAI

Franz Molnar senatvėje pasiūliko vienišas ir nelaimingas. Tik su Alfredu Polgaru draugystė pasiliko iki pat galo. Prieš pat savo mirtį Molnar pasakė Polgarui: "Žinai, kuo skiriasi draugai nuo kitų žmonių? Tuo, kad jie vėliausiai tepamato, jog abudu yra žulikai".

J. PRONSKUS

Indianos kopų akvarelės

Saulė ir smiltys

Ramu.
Vėjelis netyčia kutena skruostus.
Einu.
Pasidžiaugti, kaip dega kraujuotas dangus...

Matau,
Kad vienam man klajoti pasauly šiame...
Žinau —
Pradžiugsiu tik audros prakeiktam siutime...
Balys Sruoga

Vėl skaistus saulėtą vėlybos vasaros rytą. Vėl South Shore Line traukinėlis, lenktyniuodamas su mano nekantrumu, septynių mylių žingsniais persokdamas pietinę Chicagą, rytinę Chicagą, Hamondą ir Gary, Michigano ežero pietiniu pakraščiu neša greičiau arčiau palaimingos vietumos Indianos Saharoje, kuri kadaise buvusi Kurėjo suverta aukštesniems tikslams, šiandien lyg mirti nusmerktasis laukia budelių su likvidacijos įrankiais ateinant.

— *Mane tekel fares*, nebe nematomos vaiduokliškos, bet labai apčiuopiamos sumaterialėjusios Mid — West Steel kompanijos rankos išrašyta daugiau kaip 700 akrų kopų plotu į rytus nuo Burns perkaso ir pradėdama rašyti Bethlehem Steel kompanijos 4,000 akrų paežerės plote nuo Midwest viename gale iki Dune Acres vasarvietės kitame gale, nelaukiant, kol Senatas kopų byloje tars savo galutinį žodį.

— *Jau suskaitytos tavo dienos...*

Konduktorius nebe pirmą kartą patraukia rankeną, sustabdydamas traukinį prie Bailey miestelio sustojimo vietos, ir greit pasimeria Dievo pasauilyje, kokio reikėtų labai toli keliauti, jei Jam nebūtų dieviškas įkvėpimas užėjęs Amerikos kontinentą beformuojant, tokį kūrybos perlą čia Michigano paežerėje supilstyti.

Kopininke, kurs kada mano bereginti smėliu užnešamais pėdsakais bandysi eiti, čia suprasi, kodėl gamtos vaikai indėnai atstumą ne myliomis, o valandomis matuoja.

Pereiti skersai tą žmogaus dar nesugriautą laukinės gamtos parką aną sykį ėmė lygiai tris valandas, o šiandien tik vienui vieną. Kitos buvo kalvos ir slėniai, kopos ir ravinai, bet kryptis buvo visiškai ta pati: iš pietų į šiaurę, visą laiką stengiantis saulę laikyti už nugaros. Priežastis labai paprasta. Anuomet turėjau pasiėmęs daugiau vandens ir diena nebuvo tokia karšta, šiandien perpus mažiau vandens, o diena tokia, kad saulė žeme rieda.

Karšta vasara Indianoj. Nei medžio pavėsyje, nei krūmų tankumynėje, nei gilioje dauboje nuo viską matančių spindulių nepasislėpsi. Juo giliau nuo saulės nusileisi, juo karščiau ji tave pliekia, ir priešingai. Juo aukščiau į kalnus, arčiau saulės, juo vėsesni jos glamonesiai, kur ir vėjas turi laisvus dausų plentus girių vir-

šūnėmis.

Ramiai snaudžia žaliomis floros kepurėmis apsimausčiusios aukštosios kopos. Tyli vidudienio pokaičio valandą šio pasaulio gyventojai medžių galūnėse ir daubose, užžėlusiu liūnų aukštoje žolėje. Tik retkarčiais koks ant šakos apsisapnavęs varnėnas karkteri, ar paprūdeje iš balos kramė iškišęs kvankteri roplys.

Viskas kaip buvo anuokart, kaip buvo anamet ir aną gadybę. Tik viena kita amžinai nerimstati skruzdėlė karstosi varpučio stiebu ir taką pamėtęs žmogus aukštyn — žemyn, vingiais ir aplinkui ežero kryptimi iriasi.

Numylėta, tu, žemele

Numylėta, numylėta, tu, žemele,
Nesakyk — paklydęs sūnus,
Nesakyk! — Aš grįžtu, būnu
Kaip tas vaikas paklusnus
Ir su dūšia ir su kūnu,
Numylėta, numylėta, tu, žemele!

Prie tavos šaltos krūtinės
Alsigausiu, pakvėpuosiu,
Tave šaltą išbučiuosiu —
Skundą mano begalinį
Tau, motute, atiduosiu!
Tu pagimdžius, užauginus,
Savo krauju pasdalinus,
Tu priglausi, neišduosi —
Nuo tavos šaltos krūtinės!

Numylėta, numylėta!
Jeigu vaikas prašos, laukia,
Tartum nykus rudens lapas,
Prie krūtinės kaip prie kapo
Prisiglaudęs tyliai šaukia —
Ar išgirsi? Ar išgirsi?
Ar apleistas aš ir mirsiu?
Numylėta! Numylėta!

Toli varpas... šaukia,
šaukia...
Verias gandas — rytas bus...
Paklūposiu, palūkėsiu:
Plieno durys gal supus...
Balys Sruoga

Be komentarų, didysis Gintოსios Žemės dainius nusakė, ko po tolimą kraštą klajoja ir svetimą žemę bučiuoja nuo gimtosios velėnos atplėstas žmogus.

Visa, kas į Indianos kopas prie Michigano ežero traukia, visa, ko šiaurė šaukia, yra siekimas pasiekti nepasiekiamą — surasti perlą užmaršties žiede, rasti pakaitalą Lietuvos Sacharai prie Baltijos jūros, yra lyg magneto amžinas traukimas ton pusėn, kurioje driekiasi aplinkui žemės planetą 55-ji paralelė, kuria mintys ir ilgesys tiesiausia linija nukrenda į tą šalį, kuriai Balys

(Tęsinys 8-ame pusl.)

MŪSŲ ŽINGSNIAI

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

manda grįžęs!) Valdas Adamkavičius, Liucija Mingėlaitė skaitė Jono Meko "Paskutines dvylika sekundžių", Julius Kaupas kaunietišką novelę, Leonas Švedas skausmingų ir humoristinių eilių. Vita Valikonytė, akompanuojant prof. V. Jakubėnui, sudainavo dvi dainas. Birutė Pūkelevičiūtė skaitė literatūrinę vinjetę, atkūrusią Montrealio miesto istorinę nuotaiką. Henrikas Nagys perskaitė eilėraščių iš netrukus pasirodysiančios knygos "Mėlynas Sniegas". — "Nebėra nieko svetimo — (ir niekad dar nebuvo manyje) tokia gaji, tokia saugi gimtoji žemė", — savo eilėraščiuose davė pausti Liūnė Sutema. Literatūros vakarą užbaigė Marijus Kafiliskis ilgesne ištrauka apie nelaimingą "hillbilly" Bilio apsikrėtimą šienlige, praradus pinigus ir kelnias.

IDĖJA IR VEIKLA

Iškilmingąjį suvažiavimo užbaigimo aktą sekmadienį pravedė Julius Lintakas. Buvo pristatyta — ir ypatingai gausiais plojimais sutikta — naujoji Lietuvos Studentų Santaros centro valdybos pirminkė Vanda Gegevičiūtė. Suvažiavimą sveikina Lietuvos Studentų Sąjungos Centro Valdybos pirm. Rimas Vėžys (visą naktį savo gražiu dainavimu santariečius veikėjus, kaip Kudirka, kėlęs iš miego...) ir ASS atstovas Algis Avižienis, pastebėjęs, kad skirtumai tarp akademinėjų organizacijų vis mažėja. Žodį tarė ir Juozas Bačiūnas. Raštu sveikino SLA, šviesos Sambūrio Chicagos skyrius, Bronys Raila, Vincas Trumpa ir, valstiečių liaudininkų vardu, Liudas Šmulktys, Sr. Aukų suvažiavimui prisiūsta 237 dol. Aukojo: p. X. iš Chicagos 112 dol., New Yorko filisteriai 40 dol., valstiečiai liaudininkai 25 dol. ir Zenonas Rekašius 10 dol. Bet ypač jaudinanti buvo Marijos ir prof. Adomo Varno — seniausiųjų suvažiavimo dalyvių — įteiktoji 50 dol. auka.

Vytautas Kavolis pristatė

būsimąjį žurnalą. Suvažiavimo metu gauta jam 50 dol. įnašas iš Vinco Trumpos, p. Y iš Chicagos 25 dol. ir 20 dol. iš Juozo Mielulio. Pažadų duota žymiai stambesnei sumai.

Iškilmingasis aktas buvo užbaigtas Karolio Drungos paskaita "Idėja ir veikla lietuvių laisvės kovoje". Čia buvo kontrastuotas nerūpestingas ir idėjiškai neinteresuotas Nepriklausomos Lietuvos studentų gyvenimas su tuo gyvenimo problematiškumo ir tragiškumo pajutimu, kurį iššaukė Lietuvos okupacija ir rezistencinė kova. Idėjinis rūpestis šiandienėje kartoje yra kilęs iš labiausiai realios situacijos žūtubūtinėje kovoje už savo žmonių laisvę.

Suvažiavimo metu buvo surengta gana gausi santariečių leidinių paroda, paruošta R. Mieželio. Čia tilpo ne tik trys metraščiai, K. Ostrausko "Karnarėlė", A. Mackaus "Jo yra žemė" ir "Lietuviškas liberalizmas", bet ir gausaus santariečių dalyvavimo lietuviškoje spaudoje pavyzdžiai. Suvažiavimo metu ši parodėlė pagausėjo humoristinių leidinių "Kudlotos mintys", kurį redagavo B. Badikonytė, E. Gustaitytė ir K. Paulikas, o iliustravo E. Kėželienė ir A. Lušaitytė.

Penkmetiniame santariečių suvažiavime buvo matyti daugiau nepažįstamų jaunų veidų, negu bet kada anksčiau. Iš viso dalyvių buvo virš 150. Suvažiavimo programa buvo daugelį patraukusi ir įjungusi. Gerai susidainuota net ir tradicinėje santariečių silpnojoje vietoje — laužuose, kur nei intelektualizmas, nei individualizmas nebeįveda, ir reikia gerų balsų bei diskusijomis ir paskaitomis neišvarginamo entuziazmo. Tokio entuziazmo šiemet būta. Grįžome, nusikratę abejonėmis, kurias prieš suvažiavimą turėjome, Santaros jaunatviškumu.

B. R.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BICIULIS.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR SINCLAIR GAZOLINAS

LYGINIMAS, DAŽYMAS, TAISOMI IR REGULIUOJAMI (TUNE-UP) MOTORAI, STABDŽIAI: KEIČIAMOS DALYS IR T. T.
Darbas atliekamas patyrusių mechanikų. Dirbtuvė atidaryta nuo 8 val. ryto iki 6 val. vak. šeštad. iki 12 val. dieną, sekmad. uždaryta.

1934 W. 59th Street Tel.: GROVEHILL 6-9136
M. ČESAS

\$500 iki \$1500 nuolaidos ant naujo 1959

Chrysler - Plymouth - Imperial

Daugybė gerų visų išdirbysčių vartotų automobilių.
Galima nupirkti be pinigų — išsimokėjimais.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

"U WILL LIKE US"

CHRYSLER - PLYMOUTH - IMPERIAL - TRIUMPH
SALES — SERVICE

4030 Archer Avenue -- Tel.: VIRGINIA 7-1515
Didžiausia ir teisingiausia lietuvių automobilių įstaiga.

INDIANOS KOPŲ...

(Tęsimys iš 7-to pusl.)

Sruoga dainavo:

Daug vardų širdis parinko
Pavadinti jai, —
Vis netinka, vis per menka,
Vis ne tai, ne tai...

O, Žydrioji, o šventoji, —
Ar tū tu garsais skrajojai, —
Vaidinies, vilioji moji, —
Ar tik aimana mana?

Balys Sruoga

—Šventa žemė Lietuva.

Dievų Takais

Velkuos pasauliu kaip
vilkas naktį...

Aš netyčia apsistoju
Prie žinyno.

Amžių amžiuose klajojau —
Lauko valią težinojau —
Godas mylimai godojau.

Ir bastausi — ne taku —
Žvaigždę krintančią seku —
Liūdnas viešpatis laukų —

Balys Sruoga

Nors "Sandūnuose" šiapūs Indianos valstybinio parko dykumai etiketas neparašytas ir gali vilkėti eskimų parkos iki Havajų bikini, vis tik kol užsiritau ant paskutinės, tiksliau tariant, pirminės kopos pačioje paežerėje, visa geriamoji atsarga iš bonkos jau buvo perėjusi per kraują ir išgaravusi per odos epidermį. Troškulio sukeltamų mirazų kaleidoskopė pažodžiui prisiminė prieš pusę šimto metų Pėklos knygoje skaityta pasaka apie žmogų bagotą, aukso, sidabruotą, kaip pagaliau patekęs į peklą, jis iš gelmių maldavo savo kadaise skriaustą nužemintą, šiandien išaukštiną vargšą neturtėlį, kad šis jūroj pamirkytų savo pirštą ir suvilgytų jo nuo karščio išdžiūvusias lūpas.

Prisiyrus paskutinių pylimų liniją pačia paežere ir užkopus į ką tik Kūrėjo atremontuotą naujintelaitę baltutelaitę kopą, kitapus apačioje, nuo nebetolimo kranto iki kur dangaus mėlynė prasideda, visą siaurinę pasaulio pusę apėmęs viešpatavo akvamarino varšomis nusidažęs didysis Michiganas, lyg gulbių pulkais, lyg baltomis plaštakėlėmis švelnių bangų nugaromis ir valčių būrėmis žaizdamas. Erdviuose plačiuose švaraus kieto smėlio paplūdimiuose, kurie prasidėjo neužmatomame melsvame rūke vakaruose ir baigėsi tokiame pat neužmatomame rūke rytuose, vandenyje maudytis ir smėlyje saulėtis erdvės ir vietos visai žmonijai užtenkamai!

Susiginčijo trys pagundos, trims nepamėgdžiojamo grožio elementams viliojant. Pietuose ką tik pereitas, vešliomis miškų garbanomis žaliuojantis pirmąsietis gamtos parkas vilioja atgal, pasinerti pažemi ir pasilikti su be tikslo bėginėjančia skruzdėle. Šiaurėje, giliai apačioje, visos gyvybės pirmasis lopšys, gaivmantis, vėdinantis ir glamonėjantis vanduo, ir čia pat po kojomis balta, skasti, tyra ir nieku ne-

kalta smėlio kopa. Taip ir norėtusi pakartoti prieš porą tūkstančių metų panašioje vietoje pasakytus žodžius: Viešpatie, kaip čia gera. Pasistatykime palapines ir pasilikime čia!

Nugalėjo perkaitimas, troškulis ir primordinis instiktas, ir galvotrūkišiais nusiritęs kalvos šlaitu su visa dūšia ir kūnu pasinėriau savojoje originalėje stichijoje, sielai džiugiai dainuojant vaikystės dienomis kažkur girdėtą:

Karklo medis, ežero vanduo,
Tavo dūšia bus danguj!

Homo homini amicus est

Gaila, kad anas magiškas Izraelio kariuomenės vadas, rodos, Gedeonas, nepaliko recepto, kaip sustabdyti saulę. Skelbiama, kad jis paliepęs saulei sustoti, ir pailgėjusios dienos dėka nugalėjęs priešus, rodos, filistinus. Tikrai būčiau prašęs saulutę nesiskubinti, kad laimingą dieną kiek prailginus. Deja, juo laimingesnis laikas, juo greičiau jis bėga.

Tajį pastebėjau ne aš vienas.

Tai pastebėjau ne aš vienas, ti, jog didžiausias žmonių prigimties žinovas buvo "Foreign Aid" plano autorius ir įvykdytojas Marshall'is, tvirtinęs, kad žmogus savo geriausia prigimtimi pasireiškia, kuomet jis laimingas, o laimingas jis, kuomet sotus ir aprūpintas. Tokie buvome visi šiandien, kelių mylių ilgumo Sandūnų paplūdimiuose gražiausią vasaros dieną leidę žmonės.

— Nice day!

— Very nice, thanks!

Ir taip bei panašiai su daugeliu nerūpestingų Jėvų ir Adomų rojuje.

Su viena simpatiška pora, jaunu vyru ir dar jaunesne grakščia moterimi kalba prasideda megstis. Apie žavingą Indianos originalės gamtos parką, kuriam panašaus nėra visoje Amerikoje. Kaip tik priešais mus smėlyje buvo įkaltas stulpas su lenta, skelbiančia, kad ši teritorija yra Bethlehem Steel kompanijos nuosavybė. Tiesa, jokių prikašiojimų, kad tai "private property" ir kad "keep out", nebūvo.

— Deja, sakau, atrodo nebeilgai čia rojus bus...

— Ar ir jūs prieš šių kopų spramoninimą? — klausia vyras.

— Aistringai prieš, bet ką svetima dulkė gali pasipriešinti, jei patys nieko nedarote.

— O apie Save the Dunes Council (Kopoms Gelbėti Taryba) ar neteko girdėti?

— Teko, kaip neteks, sakau, net parašus padėjau rinkti ir vieną to komiteto narę pažįstu.

— Išsiaiškinus, kas ta narė, jaunoji moteris staiga paklausė, ar ne aš parašęs lietuvių dienraštyje (kurio vardo ji iš atminties negalėjo išarti) "In the footprints of senator Douglas"?

— Fit be damned, sakau,

(Tęsimys 9-tam psl.)

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 iki 12 val. iš ryto ir nuo 7 iki 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 iki 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PROspect 8-3229
Rezid. telef.: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel.: PROspect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg.
arba
434 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel.: OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą.

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmlöck 4-5849
Rezidencija: HEmlöck 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9. Antrad. nuo 1-5. Trečiad. ir Šeštadienį tikrai susitarus.

PR 6-1795, rez.: Batavia, Ill., 4287M1

DR. JONAS G. BYLA

nervų-smėgėnų ligos, chirurgija
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 West 51st Street
Valandos tik pagal susitarimą.

Ofiso telef.: VIRginis 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų. Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAIŽIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 1-4 val. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 1-4 po pietų ir 6-8 vakaro.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. tel.: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso telef.: GA 5-4800
Rezidencijos: GA 3-6630

Dr. Gražina-Irena KAGANIEC

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10002 SO. KEDZIE AVENUE
Kasdien 4-7. Šeštadieniais 2-5. Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.

Tel.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais 12-4 val.

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepiate šaukite KEdzle 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3:00 Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketv. nuo 6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: HE 4-1202; rez. PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS
2454 W. 71st ST. (71st ir Campbell)
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet, antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

DR. MARGERIS

grįžo iš Lietuvos ir priima ligonius nuo 2:00 iki 4:00 val. po pietų ir nuo 6:00 iki 7:00 val. vakaro kasdien, išskyrus sekmadienį.
3325 SO. HALSTED ST.
YArds 7-7299

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700

Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9-11 val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų. Trečiadieniais uždaryta.

Dr. Juozas PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS
4063 ARCHER AVENUE
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 popiet, 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12. Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — Namų BE 3-7786

DR. M. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Valandos tik susitarus.
PROspect 6-1930

Telef. ofiso: CLIFFside 4-2896

Rezidencijos: WALbrook 5-3099

DR. P. STRIMATTIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų. Šeštadieniais 2-6 val. popiet.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PROspect 8-1223 arba TR 3-5577
OFISO val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antrad., trečiad. ir penktad. 6-9 v. v., šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Ofiso telef.: HEmlöck 4-2123
Rezid. telef.: GIBson 8-6195
Priėmimo val.: Pirm., Antr., Ketv. ir Penkt. 2-4 val. ir 6-8 val. Trečiadieniais ir šeštadieniais nepriima ligonių.

C. Z. VEZELIS

DANTŲ GYDYTOJAS

4645 SO. ASHLAND AVE. YA 7-2244
Val.: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo 6 iki 8. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez.: PR 6-4250

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvės)
Priėmimo val.: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Šeštad. 1-4 val. po pietų. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.

4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (trečiad. uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 2 p. p.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS

25 metų patyrimas

Tel.: YArds 7-1829

Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždaryta. Penkt. ir šeštad. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

Dr. Kazimieras

MICHEL

Optometristas-Orthoptistas

Gydo mslilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Ideda netikrą — artificialę aki pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti negirdintiems. Praktikuoja per 39 metus. Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YArds 7-6616

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL
—SATURDAY, SEPT. 19, 1959

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

Meno instituto studentų darbų paroda

Ligi rugsėjo mėnesio pabaigos Chicagos Meno institute galima pamatyti įdomią studentų praėjusių metų darbų parodą. Šioje mokykloje yra ir lietuvių studentų. Praėjusiais metais mokykla turėjo 5,905 studentus. Kiekvienais metais šis didelis ir savo mokykla garsus institutas išleidžia šimtus paruoštų jaunuolių sunkiai ir nepelningai meno profesijai. Vieni gauna diplomus, kiti Magistro laipsnį ir gali ruošti disertacijai.

Paskutiniiais keleriais metais Chicagos Meno institutas verčia daugiau studijuoti teorinius meno klausimus. Daug dėmesio kreipiama į taikomojo meno praktiškas sritis. Anatomijos kursas, rodos, panaikintas, bet vietoje jo, yra įvesta daug naujų kursų. Meno istorijos kursui pridėti vieni metai (buvo du).

Tapybos skyriai davė gerų darbų kaip figūros, taip ir kompozicijos studijose. Tempera ir akvarelė yra lygiomis, daugumoje realistinė tapyba, yra vienas kitas abstraktinis dalykėlis. Skulptūra — realistinė ir abstraktinė, metalinė. Vitražų skyrių realizavo dail. Adolfo Valeškos vitražų studija, o projektus paruošė mokyklos studentai. Įdomi grafika, litografija, keramika, tekstilė, metalo, stiklo, odos ir medžio darbai. Ne-gausu madų projektų ir architektūros pavyzdžių. Gražiai parvaizduota visų trijų metų meno istorijos kursas. Parodoma švariais piešiniais senųjų ir moderniojo meno meistrų kompozicijų taisyklės bei planai.

Patį paroda gana skoningai įrengta, atrodo, kaip profesionalų dailininkų.

7-NIŲ LATVIŲ MENO PARODA

Pasibaigusi Hull House septynių jaunosios kartos latvių dailininkų meno paroda rodo didelį kontrastą tarp senosios kolegų kartos. Jaunieji dailininkai nerodo tautinės dvasios mone. Jų abstraktiniai kūriniai nesiskiria nuo internacionalinio meno kulto. Panašios dailės visose šių dienų parodose pergausu ir jie nuobodūs, šalti, nebyliai. Reinholds Eikens keramika daro gerą įspūdį. Galima sakyti, kad keramika ir buvo svarbiausias parodos dėmesio centras. Parodoje dalyvauja šie dailininkai: Silvija Steiners-Berzins, Uldis Kruminis, Vitas Simanis, Edvins Strautmanis, Ojars Steiners ir Bruno Talivalds.

Tapytojai savo kūriniais, kaip ir visi abstraktistai, vadina astronomiškais terminais, pav.

Uldis Kruminis savo dideles drobes pavadino "Sound of Motion", "Tribute to Turner" (T. garsus anglų tapytojas). Vitas Simanis savo vieną kūrinį ("Tribute to Dalai Lama") skiria pabėgusiam Lamai. To paties autoriaus "Gaidžių kova" neblogas kompozicijos ir spalvų atžvilgiu. Ojars Steiners neblogas koloritas ir juodo raudono kontrastai, "Kompozicija".

Gerą abstraktą sukurti yra labai sunku ir tam reikalingas talentas.

Dažus storai tepti ant drobės kad ir kaip spontaniškai, nepakanka.

Bendrai paėmus, latviai, kaip maža tauta, turi itin gerų dailininkų iš senesniosios kartos, kurie mokslus ėjo Europoje ir buvo surengę keletą meno parodų Chicagoje.

Prancūzų klasicizmas

(Išmyns iš 2-ro pusl.)

ry objektu, yra visada gyviausia ir visada šviesiausia iš visų literatūrinių sambūrių".

Be šių visų vieksnių prie klasicizmo formacijos, dar žymiai prisidėjo ir pamaizmas (préciosité) savo salionais, sutraukusiais visą ano meto įžymiąją visuomenę, bei savo ypatinga dvasia. Po religinių karų Henriko IV dvaro grubi dvasia daugeliui nepatiko. To pasėkoje aristokratinė klasė pamažu susibūrė į pasaulietiskai — galantišką draugiją. Šis sambūris turėjo savitus papročius, manieras, kalbą, apsirengimą. Jis, moterų vadovybėje, vaidino suvereninę rolę socialiniame ir literatūriniame gyvenime. Prancūzų klasikais rašė šio sambūrio įtakoje. Tačiau, laikui bėgant, ši rinktinių asmenybių draugija nuėjo per toli tiek kalbos "dailinime", tiek papročiuose. Šio sambūrio ekscesus Moljeras pajuokia savo komedijoje *Juokingosios Pamaivos* (1659).

Šis sąjūdis plėtėsi iš Paryžiaus po visą Prancūziją salonų pavidalu. Pirmas ir garsiausias salonas Paryžiuje buvo ponios Rambouillet salonas (1624—1648). Čia rinkosi anuometinė Prancūzijos pažiba — rašytojai, politikai, maršalai, kardinolai, princai, abatai. Tuose sambūriuose "nekalbama išmintingai, bet protingai" — rašo Kornelis. Gi kalbama tenai būdavo įvairiomis temomis, tačiau ypatingo polinkio buvo jaučiama psichologinei investigacijai, kas ir buvo viena iš pagrindinių prancūzų klasicizmo žymių.

Be ponios de Rambouillet Paryžiuje buvo dar šie garsūs salonai: panelės de Scudéry, ponios de Sablé ir ponios Scarron. Padėję formuoti kla-

Dail. A. Valeška — Naturmortalas

sicizmui, šie salonai per savo perdėtą dalikatnumą nubiednino literatūrinę kalbą ir prašmatnumais ją nutolino nuo kasdieninės kalbos. Tačiau pati pagrindinė šių sambūrių žymė — pasaulietiškos dvasios sukūrimas — pasiliko. Gi salonų įtaka rašytojams buvo didelė. Jie privertė rašytojus pirma gerai apgalvoti, ką jie nori sakyti, gi paskiau aiškiai išreikšti tą, ką jie nori sakyti. O tai jau vedė klasicizmo linkiui.

Kalbant apie klasicizmo formaciją ir padarytas įtakas, būtų nuodėmė nutylėti Dekartą, žymiausią XVII š. prancūzų filosofą. Jo filosofinis metodas bazuojasi matematinio metodu, atmesdamas bet kokias konkluzijas, kurios remiasi autoritetu. Lygiai jis atmetė ir scholastikų silogistinį galvojimo būdą, priimdamas kaip tiesą tik tai, ką jo protas jam patiekė kaip tiesą. Pirmuoju savo filosofijos pagrindu dėdamas aserciją — je pense, donc je suis — aš galvoju, taigi aš esu, jis stato ant to principo visą savo filosofiją — savo amžiaus racionalistines tendencijas. Daugumas jo filosofijos detalių yra jau atgyvenę, tačiau jo racionalistinės analizės metodas, bendrai kalbant, atėjo iki mūsų laikų kaip saugus investigacijos būdas beveik visose mokslo šakose. (XIX šimtmečio filosofinės sistemos, pradedant Hegeliu ir baigiant Bergsonu, yra daugiau paremtos istorija ir biologija, negu matematika.)

Jo *Kalba apie Metodą* pasirodė 1637 m. Tai buvo pirmas filosofinis veikalas prancūzų kalba. Visi skaitė šią knygą ir visi ja gėrėjosi, kadangi tai buvo aiški išraiška to, ką Dekarto generacija ir jo šimtmetis nešiojo savyje — stiprų proto galios užteigimą. Teologai irgi palankiai priėmė šią knygą, nes-Dievo bei sielos egzistencija ir sykiu dogma ten rado ra-

cionalų pagrindą. Tačiau nei Bažnyčia, nei pats Dekartas nepastebėjo šio metodo pavojingumo: šis metodas, aprobuodamas proto primatą, tapo XVIII š. racionalizmo baze. Iš tiesų, šis metodas eliminuoja du pagrindinius krikščionybės autoritetus, tai tradiciją ir apreiškimą. Racionalinis galvojimo metodas to priimti negali. Dekartas, būdamas katalikas ir nenorėdamas prisižengti ortodoksinei religijai, to nenorėjo ir savo racionalistinio metodo jokiū būdu netaikė religiniams klausimams. Tik vėlesni filosofai jo racionalinį abejojimą pritaikė ir religijai.

Dekartizmas paprastai yra suprantamas kaip filosofija, kuri nusigrėžia nuo praeities ir nuo antikinės senovės ir eina veidu ateitin bei progresan. Tačiau Dekartas neturėjo betarpiš įtakos. Jo metodas pradėjo reikštis tik antroje XVII š. pusėje. Laike klasikinės epochos, maždaug apie 1670, Dekartas buvo kaip tik tvarkos bei taisyklingo galvojimo teoretikas. Boileau, klasikinės doktrinos literatūroje reiškėjas bei sumuotojas, jau buvo įsitikinęs dekartistas. Gi prancūzų klasikais, Dekarto įtakoje, daug daugiau linkę universalios tiesos pusėn negu lyrikon, savo aiškiu minties reiškimu bei nuosekliu universalios tiesos ieškojimu įvedė dekartistą literatūron. Net pat-sai Bosiuetas neišvengė Dekarto įtakos; jo oratorinė frazė bent savo struktūros tvirtumu aiškiai primena Dekarto frazė.

Tuo tarpu peržiūrėję pagrindinius veiksnius ir jų įtaką prancūzų klasicizmo formacijai, sekantį kartą eisime prie paties klasicizmo ir jo gilesnio supratimo.

(Bus daugiau.)

A. Gustaitis ir P. Jasiukonis gamina lietuviškus filmus

Rugpjūčio 15 d. buvo malonu pasinaudoti kvietimu ir dalyvauti Los Angeles lietuvių Dailių Menų Klubo susirinkime.

Panašiuose menininkų susibūrimuose yra tekę būti ir Chicagoje, bet losangeliečių susirinkimas buvo tikra staigmena, labai skyrėsi nuo čikagiškių. Jau pati Skirmantų-Liaudansky sodyba (rezidencija) su vynuogynais, viens už kitą greičiau prinokti benektyniaujančiais apelsiniais, žuvelių baseinukais, fontaneliu ir daugybe gėlynų, maloniai nuteikė. Menininkų sueiga turėjo originalią programą skirtą filmui.

Pranešėjas ir pirmininkas buvo Algirdas Gustaitis. Trumpai jis tarė įžanginį žodį apie filmus bendrai ir lietuvių mėginimus šioje srityje. Kartu jis pristatė Povilą Jasiukonį, baigusį filmų meno studijas Kalifornijos universitete.

Susirinkusiems čia pat ekrane buvo parodyti du trumpi amerikoniško turinio filmai, P. Jasiukonio universiteto studijų darbai. Trečias filmas buvo lietuviškas savo turiniu ir garsais. Tai Algirdo Gustaičio ir Povilo Jasiukonio vadovaujamomis pastangomis sudarytas ir pavadintas "Lietuva — Europos nugalėtoja".

Visi filmai buvo su dėmesiu sekami, vėliau susirinkusiųjų aptariami, aiškintasi kilę klausimai. Labiausiai sustota ties lietuviškuoju. Trumpai sakant, tai puikus filmas. Mielas žiūrėti senimui, o taip labai įdomus jaunimui, kuriam senųjų gyvasis žodis (prakalbos) kartais nuobodus.

Ir štai po kelių savaičių piknike sutikęs A. Gustaitį, pradėjau kalbą apie filmą. Tariau, tasai jų filmas vertas didesnio mūsų spaudos dėmesio, plačiau turi būt apie jį visuomenė painformuota. J mano nuomonę A. Gustaitis atsiliepė klausimu:

— Ar manai, kad aš pats turiu ir spaudai apie savo darbą rašyti? Ne. Matei filmą, tai malonėk ir parašyti.

— Matyt mačiau, — buvo mano atsakymas, — bet reikia talento meno darbą vertinti. Aš galėčiau nebent apie technikinę darbo eigą pamėginti.

— Rašyk ir apie gamybą, filmo istoriją, ji buvo susirinkime nupasakota, — vėl buvo A. Gustaičio atsakymas.

Aš neatleidau, aiškinausi, susirinkime jokių užrašų nedaręs, gal ką būsiu ne taip nugirdęs — prašiau daugiau žinių, medžiagos. Nežinau kodėl, bet Gustaitis atsiskakino. Girdi, paskutiniu laiku jis spaudoje jau ir taip daug reklamuojamas, kartais parašoma ir nevisai tikrų dalykų.

Paskutinis sakiny mane pa-

drąsino, sakau, jei nori, kad apie jūsų filmą nebūtų parašyta netikrų dalykų, duok autentiškų davinį!

Pagaliau susitarėva Darbo Dieną, kol dar rytmečio rūkas neišsisklaidęs, prieš važiuojant į Ramiojo Vandensyno sūrias vonias, susitikti jo buveinėje, teisininko ir tautosakininko Puikūno ir šeimos rezidencijoje. Sutarėva, nieko geresnio ant greitųjų neišgalvodami, jog naudosisime jau labai mūsų žurnalistų nudėvėtą "pasikalbėjimo" formą. (Pagal tokių pasikalbėjimų standartą, turėčiau pradėti, kaip nusiteikusių pokalbininką rašau, kiek ant jo stalo prikrauta knygų, neatsakytų laiškų...)

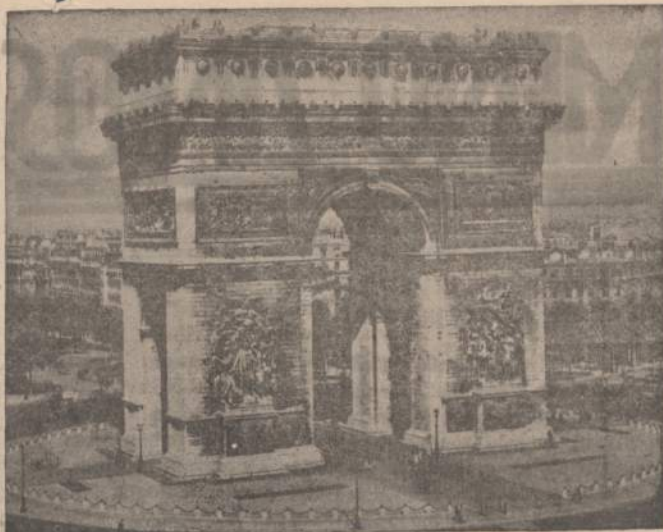
Kaip gimė tie puikūs Lietuvos vaizdai

Ištraukė A. Gustaitis didžią knygą, kaip mišiolą. Tai "Lietuva — Europos nugalėtoja" filmo metrikai: laikraščių žinių žinelių iškarpas, laiškų nuorašai lietuviams, svetimoms ambasadoms, atsakymų originalai, fotografijos — tikras muziejinis rinkinys. Šią archyvinę gražiai sutvarkytą medžiagą bevartant, Gustaitis aiškina:

— Filmo atsiradimo istorija ilga. Net bijausi pradėti ją pasakoti, atsibos jums klausytis, skaitytojams skaityti. Sutrauktai kalbant, prasidėjo taip: 1955 metų antroje pusėje susitikau su garsiuoju pasaulio lygmens krepšininku lietuviu Pranu Lubinu, kuris Nepriklausomoje Lietuvoje treniravo eilę krepšininkų. Iš Lietuvos jis manęs neprisiminė, pažintį pradėjome iš naujo. Iš pradžių jis buvo šaltas ir santūrus. Po truputį susibičiuliavome, ir mudviejų pasikalbėjimai trukdavo po keletą valandų. Jis man pradėjo rodyti pačius brangiausius savo suvenyrus, juos ištraukdamas iš slėpynių. Didieji žmonės vengia girtis. Taip ir jisai: labai nenoromis parodė pasaulinėje sporto olimpiadoje laimėtą aukso medalį. Pasisakė turįs du lietuviškus filmus apie 1938 metais Lietuvoje įvykusią pasaulio lietuvių sportininkų olimpijadą, ir apie 1939 metais Kaune įvykusias III-sias Europos krepšinio pirmenybes, kur Lietuva išėjo nugalėtoja. Aš tirpau iš nekantrumo tuos filmus pamatyti. Jis juos keliolika metų laikė rūsyje, dėžės dugne. Nebuvo tikras, ar tie filmai dar geri. Prašiau juos parodyti, o jei jie būtų dar geri, leisti nukopijuoti ir parodyti lietuviškai visuomenei. Pagaliau jis sutiko.

Prano Lubino filmai, gera pradžia

— Nesu filmavimo specialistas, — tęsia toliau Gustaitis. — Pradėjau dairytis žmogaus, galinčio tuos filmus aptvarkyti,

Paryžiaus laimėjimų vartai. Karui pasibaigus pro šiuos vartus žygiuoja iš karo grįžusi kariuomenė, o taikos metu prie šių vartų dedami vainikai nežinomam kareiviui.

(Iš Dr. A. J. Gussen knygos "Aukšta kultūra — žiaurūs žmonės").

ti, atnaujinti, paruošti rodyti. Hollywoodas pilnas visokių rūšies filmuotojų, bet nenorėjau prasidėti su svetimtaučiais. Sutikau filmų meną studijuojantį lietuvių Povilą Jasiukonį, kuris sutiko talkininkauti. Jį Pr. Lubinui pristaciau savo partneriu.

— Nenorėjau pasiimti didelės atsakomybės filmų finansavimo, administravimo, žodinio redagavimo. Norėjau tą visą reikalą perleisti Lietuvių Bendruomenei ar kitai kuriai žymesnei lietuvių organizacijai. Povilas Jasiukonis dideliu vargu surado vieną filmų laboratoriją, kuri sutiko tuos iš P. Lubino paimtuosius 35 milimetrų filmus parodyti ekrane. Kitos laboratorijos nesutiko jų rodyti, kadangi filmai pagaminti iš senoviškos, labai greit degančios medžiagos. Dabariniai priešgaisriniai įstatymai neleidžia tokių filmų net į prožektorius įdėti. Jasiukonio surasta laboratorija turi specialų leidimą archyvinis filmus rodyti. Mums kainavo nemažai išnuomoti laboratorijos salę, aparatus, specialistus. Pirmas malonumas, pamatyti senus lietuviškus filmus, mus įtraukė skolon. Tėn senų filmų "premjeron" pasikvietėme Praną Lubiną su šeima, tuoliai kinį Los Angeles Lietuvių Bendruomenės pirmininką Dr. K. Alminą ir keletą kitų asmenų.

Senus filmus reikėjo pertvarkyti

— Tas istorines kronikas, — aiškina Gustaitis, — laimingai pamatėme. Tėn buvo nepaprastai įdomių vaizdų, nors jokios režisūros, jokio karpymo, garsai nevykę, "asilo serenada" įvelta į sportininkų parodą, tekstas skystas, nepilnas, visa sujaukta ir jokia būdu netinkama šiais laikais rodyti filmų žiūrovams, mačiūsiems tiek daug gerų nelietuviškų filmų. Iš viso ten girdėto garsinio teksto tiko vienu vieninteliu dalyku: prezidento Ant. Smetonos kalbos dalis, pasakyta Europos krepšinio pirmenybes atidarant.

— Visi nuvykome pas Praną Lubiną galutiniems pasitarimams. Lietuvių Bendruomenė pageidavo filmus paimti glo-

bon. Tai išgirdęs Pranas Lubinas pyktelėjęs pasakė:

"Nei Lietuvių Bendruomenei, nei Konsului, nei kitiems dideliems lietuviams aš nebuvau reikalingas išstisus keliolika metų. Mane iš naujo atrado, gražiai lietuviškai visuomenei pristatė šis vyras (nurodė į mane). Jis vienas susidomėjo keliolika metų pas mane gulėjusiais istoriniais lietuviškais filmais, kuriuos jūs šiandien pamatėte ir kuriuose yra tiek daug gražių Lietuvos vaizdų. Aš tais filmais leidžiu naudotis Gustaičiui. Jis nuo savęs pasikvietė Jasiukonį. Tokiu būdu esame mes trys šių filmų šeimininkai. Aš jų neduoju nei Bendruomenei, nei jokiai kitai organizacijai. Organizacijų vadovybės kiekiasi kone kasmet. Aš jas perleidau Gustaičiui, o niekam kitam. Mano mieli, tai yra viskas, ką aš dėl to noriu, jūsų prašomas, jums pasakyti."

Ieškomas mecenatas

— Išgirdus Prano Lubino nuomonę, — tęsia toliau Gustaitis, — kalbos baigėsi, laikas buvo pradėti darbą. Filmai buvo mūsų rankose, bet juos būtina reikia perfilmuoti į 16 milimetrų juostas, juos reikia išstisai perrežisuoti, jiems reikia duoti visiškai naują tekstą, garsą. Perfilmavus būtina pasidaryti ne tik originalą (negatyvą), bet ir kopiją, tik su kopija galima dirbti. Visa tai reikalauja nemaža dolerių.

— Pradėjome dairytis finansuotojo. Laiškais kreipiausi į eilę turtingesnių Amerikos lietuvių. Jie buvo tiek "malonūs", kad net nesiteikė atsakyti į laiškus... Asmeniškai kreipiausi į bene keliolika turtingų Amerikos lietuvių, jų tarpe savo laiku net dirbusių prie lietuviškų filmavimų. Vieni patarinėjo daryti loteriją, prašyti aukų per spaudą. Kiti net šaipėsi, girdi, jei aš susigalvoju tokią bėdą, tai mano reikalas esąs pačiam iš jos išsipainioti. Aš savo pinigų anei kiek neturėjau. Priešingai: netikėtai ir nelaimingai iš Chicagos nukritęs Los Angelėje dar neturėjau net darbo,

(Tęsinys 5-me pusl.)

INDIANOS KOPŲ...

(Atkelta iš 8 psl.)

bet kaip ir, kur jus tai žinote?...

— Well, sako gražioji dama bikini kostiume, — aš pati veikiu toje taryboje.

Tatai viską paaiškina.

Kadangi nė vienas maudomuose kostiumuose su savim popieriaus nei pieštuko neturėjome, tai ir adresais pasikeisti nebuvo įmanoma.

— "Never mind, sako Mrs. Dustin, — namie aš turiu jūsų laikraštį, tai ten yra ir adresas. Ir tikrai, už kelių dienų sulaukiau didelį voką su literatūra ir laišku, pasirašytu Jane H. Dustin, Mrs. Thomas E. Dustin, 2224 St. Joe Blvd., Fort Wayne, Indiana, Regional Chairman, Save The Dunes Council.

Ir nors ne vienas užkalbintas beviltiškai nuleisdavo rankas, patetiška pareikšdami "What's the use, you can't win against Wallstreet", džiugu, kad yra žmonių, kurie nenusimena ir rankų nenuleidžia, siekdami išgelbėti nuo poliucijos Gamtos dovanotą Amerikiečių tautai grožio ir sveikatos šaltinį.

Kartais pasitaiko stebuklą, kad ir mažas Dovydukas didelį Galijotą nuverčia!

Nėra to blogo, kas neišeitų į gerą

Atsiveikino, kaip seni pažįstami ir kovos draugai. Jie siūlė pavėžinti iki "civilizacijos", bet saulutė dar žadėjo keletą valandų pabūti ir aš norėjau pereiti visą Bethlehem Steel teritoriją prysakinėmis kopomis, maždaug poros mylių tarpą nuo Dune Acres township rytuose iki Wilson Beach vakaruose, už kurio tuojau prasideda Mid-West Steel arimai...

Šiandien visu tuo 4,000 akrų ruožu išilgai ežero krantą prysakinėse kopose pilna viena po kita buvusių vasarviečių griuvėsių, laužų ir išbudeiotų gyvenviečių.

Kaip įtariau, taip vietiniai patvirtino. Visa paežerė buvusi apstatyta privačių vasarvietėlių, pagal individo išgales ir išteklius, bet kai kompanija teritoriją įsigijo, taip ir tuos išmetėlius be ilgesnių ceremonijų išgyvendino. Kol kompanija nepradėjo kopų ardymo, šiuo metu čia visiškai laisvė kaip gamtai, taip jos mylėtojui. Kad Bethlehem Steel nuvalė prysakinės kopas nuo palocių ir lūšnų, visai nesigalėdamas pakartojtu seną išmintį, kad nėra to blogo, kurs neišeitų į gerą! Dėlto, kad tų lūšnų nebereiks griauti, kuomet kopos įstatymo keliu bus paverstos visos tautos nuosavybe — nacionaliniu parku!

Nėra praėjimo: privati nuosavybė

Privati nuosavybė, priešingai paranoiko Stalino kolektyvizacijos eksperimentams, eks-

perimentams, buvo ir pasiliko natūrali žmogaus prigimties savybė. Bet anglo-saksai ją yra pavertę kitu poliū. Dar neseni laikai, kai senojoje Anglijoje už mažiausią privačios nuosavybės peržengimą buvo rankos ir kojos kapojamos. Jei tai tebegaliojū šiandien, aš jau nė vienos kojos nebeturėčiau, ir štai abudu atsikimaimi.

1) Anksčiau vieną sekmadienį atvažiavęs, vos tik pradėjau eiti skersai kopų parką ir jau buvau įpusėjęs, kai viršum medžių tankumais išgirdau perkūną grumiant, ir pasiekiau atvirą kelią kiaurai permerktas. Keliu tikėjaisi pasiekti paežerę ir kietu papildinio smėliu nueiti iki Tremonto.

Eidamas keliu tolimoje matau didelę iškabą "Stop". Artėdamas įskaitau kitą didoką lentą "Private. Dune Acres Township. No Trespassing". Tikrai, kelias užsklėstas ir prie pastatyto namuko kažkokia uniformuota žmogysta vaikšto.

Žmogysta, pasirodo, yra Dune Acres kaimelio sargas, kurio pareiga nieko pašalinio nė tik į kaimelį neįleisti, bet ir per kaimelį nepraleisti.

Žmogus pasilieka žmogum, ir sargas matydamas mane kiaurai šlapią, sutiko praleisti, bet perspėjo, esą paežerėmis iki Tremonto bus apie penkis mylias, o tiesiai keliuku per krūmus tik dvi mylios, patardamas eiti artimuoju. Kad ir šlapias keliukas po lietaus bus, bet blogiau nebus, nes šiaip ar taip jau esi šlapias, kalbėjo sargas.

Kiek ten buvo mylių ir kuriais amžiais ten buvo indėnų krūmų takelis, šiandien sunku būtų atspėti, tik tiek, kad keliukas įvedęs į miškus, baigėsi taku, takas baigėsi takeliu, o takelis visiškai dingo vandeniu iš viršaus ir visų šalių patvinusiuose medžiuose su nulinkusiomis šakomis, tankiai susipynusiuose krūmuose ir aukštoje, nuodingų ivų pilnoje žolėje.

Po daugiau kaip dviejų valandų maudynės šaltame lietaus vandenyje pagaliau išlindęs į dienos šviesą ir varvančius drabužius greždamas pamaniau, paukščiai turi sausus lizdus, žvėrys turi sausus urvus ir Dune Acres savininkai turi sausas rezidencijas, per kurias šlapiam žmogui praėji-

mo nėra... Kaip šunes, kurie ant šieno guli, nei patys ėda, nei kitam leidžia. Kokia puiki vieta pieno fabrikui statyti!

Kita puiki vieta

Šiandien nuotykiškai su privačia nuosavybe baigėsi visai priešingai.

Perėjęs išilgai 4,000 akrų ploto prysakinės kopas, žadėjau pagal Burns perkasą pasiekti Ogden Dunes. Pasirodo, Mid-West Steel jau atitvėrusi visą Burns perkaso teritoriją, pradėdant pačiu ežeru, tai teko sukti į džiungles ir susirasti kelią iki plento pro iškastas žvyro ir smėlio duobes, išilgai smėliui vežti geležinkelio bėgius ir per šiaip įvairiausiai traktorių, buldozerių ir kitokių mechanizacijos priemonių išdrapalytą tereną. Beje, tarp Bethlehem ir Mid-West nuosavybių yra įsispraudęs apie tuzino šeimų vasarviečių kaimelis, pasivadinęs Wilson.

Nesimpatiškausiais, žmogaus denaturalizuotais plotais pagaliau pasiekus geležinkelį ir už jo plentą 12, šunkelis baigėsi išklersiais vartais, prie kurių prikaltos ne viena, o net dvi lentos, kurias iš pikto paraidžiui nusikopijavau:

Notice

Private Property
Beach Patrolled. Transgressors
Subject to Arrest.
Wilson Beach Ass.

Notice

No Trespassing Without the Written Consent of the Owner. Private Lands. All Persons are Warned against Hunting, Fishing, Berry Picking, Fruit Picking etc. Hereon or Trespassing Hereon for these Purposes or for any Other Unlawful Purpose Under Penalty of the Law...

O pereinant skersai Wilson Beach ir išsikalbėjus su sutiktais gyventojais, teko girdėti ir jų aimaną, kad fabrikams pradėjus statytis, ir jiems gresia tas pat likimas, koks ištikotų 4,000 akrų paežerės vilų savininkus.

Perskaitęs ir nusirašęs abidvi Notices pamaniau:

Jei ne man, tai ir ne tau, toks yra džiuglių įstatymas...

"NAUJIENOSE" gali rašyti kiekvienas ir apie viską.

SUMANUS VAIKAS

Jonukas svečiuojasi pas tetą. Ant stalo padėta lėkštelė su keiliais mažais kepsneliais.

— Kelis nori, Jonuk? — klausia teta.

— Tlis, — atsako Jonukas.

— Ne tlis, o tris. Kol gerai neištarsi, nė vieno negausi. Na, kiek nori?

— Penkis!

STANKUS Construction Co.

Atlieka statybos planavimo darbus gyvenamųjų ir prekybos pastatų.

Jūsų pasirinkimui turime virš 300 standartinių projektų.

Ofiso ir namų telefonas:

Prospect 8-2013

7403 So. Western Ave.

CHICAGO 36, ILL.

PERKRAUSTYMAI

MOVING

Leidimai — Pilna apdrauda

ZEMA KAJNA

R. ŠERENAS

2047 W. 67th Pl. WAibrook 5-8063

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI

PERKRAUSTAU (MOVING)

BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.

ANTANAS VILIMAS

3415 So. Lituanica Ave.

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: FRontier 6-1882

GRADINSKAS

1960 METŲ TV APARATAI

išsimokėtina. — Priimam senus.

RADIJAI, FONOGRAFAI,

VOKISKI APARATAI.

PARDAVIMAS IR TAIŠYMAS.

J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.

FRontier 6-1998

Atdara kasdien. Sekmad. uždaryta.

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA

Visi programai iš WOPA,
1490 kil. AM 102-7 FM

Kasdien: nuo pirmadienio iki
penktadienio 10-11 val. ryto

Šeštadienį ir sekmadienį
nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto
VAKARŪSKOS: pirmad. 7 val. v.

Tel.: HEmlock 4-2413

7159 S. MAPLEWOOD AVE.

Chicago 29, Illinois

PRAPLEČIAMA SU GERESNIU PATARNAVIMU

AUGANČIAI KLIENTŪRAI

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

(Licensed by Intourist)

Dabar pasiūlo savo darbingą, atsakingą ir ekonomišką patarnavimą trijose vietose:

PAGRINDINE ĮSTAIGA:

39 — 2nd Avenue
NEW YORK 3, N. Y.
AL 4-5456-7

SKYRIAI:

1015 E. Carson Street
PITTSBURGH 3, PA.
HU 1-2750

116 Main Street
PATERSON 1, N. J.
MU 4-4619

PRISTATYMAS GARANTUOTAS

NIEKO EXTRA NEREIKIA MOKETI

Venecijos kunigaikščių rūmai ir Sv. Morkaus bažnyčia. Venecija savo laiku buvo meno ir kultūros centras.

(Iš Dr. A. J. Gussen knygos "Aukšta kultūra — žiaurūs žmonės").

JUOZAS LIODZIUS

Partizanų vaizdas išeivijoje

1. Nuvertinimas Penkių Stulpų

Pastatęs du kartus namie, Clevelande, "Vaidilos" teatras nuvyko detroitiečiam parodyti V. Landsbergio dramą "Penki stulpai turgaus aikštėje". Pamatę vieną kartą scenoje ir neskaite tos dramos, detroitiečiai V. Alantas "Dirvoje" Nr. 11 — 1959 m. ir V. Kutkus "Drauge" 1959 vasario 14 d. pareiškė, kad drama "Penki stulpai", kaip literatūros kūrinys yra menkos vertės: 1) partizanai pavaizduoti ne didvyriais, bet ištiželiais, moraliai sugniuždytais vyrais, silpnais kovotojais; 2) partizanų sąjūdis nuvainikuotas, laisvės kovotojų heroizmo legenda sužlugdyta, parodytas dvasinių supuvėlių kraugerių okupantų laimėjimas, triumfas; 3) toji drama — tai pasityčiojimas iš mūsų partizanų, pajuoka iš to, kas mums šventa; ji žaloja mūsų patriotinius jausmus ir prisideda prie lietuvių smugdymo mūšyje; 4) neleistina tą defetistinę dramą vaidinti lietuviškoje scenoje, lygiai neturi būti toji drama išleista atskira knyga, kad nepikdintų visuomenės ir ypač nežalotų šviesaus Lietuvos vaizdo jaunoje kartoje.

Išeina, blogesnio ir žalingesnio lietuvių visuomenei kūrinio, atrodo, nėra buvę mūsų literatūroje. Nors "Penki Stulpai" buvo pripažinta geriausiu konkurse kūriniu iš 17 dramų, dalyvavusių rugtynėse. Tat seka tiesi išvada: dramos kūrinį įvertinimo komisija ir Clevelando Liet. B-nės I apylinkės Valdyba, paskyrusi tą komisiją, susideda iš žmonių, menkai nusimanančių apie tautinės bei dorovinės vertybes ir apie tai, kas gražu, kas naudinga, kas žalinga mūsų bendruomenei.

Toliau buvo sakoma, kad — L. B-nės Clevelando I apylinkės remiamas, Vaidilos teatras "Penkių Stulpų" pastatymu scenoje sąmoningai ar nesąmoningai kursto lietuvių visuomenę ir ypač jaunimą prieš tai, kas brangu ir šventa, že-

mina tėvynės meilę ir niekina pagarbą didvyriams.

Iš V. Alanto ir V. Kutkaus pasisakymų skaitytojas turėjo susidaryti įspūdį, kad tame Clevelande vyksta kažkas bloga: clevelandiečiai drauge su rašytoju V. Landsbergiu nuskalto žalėjimu mūsų tautinių vertybių ir pašlijimu okupantų pusėn. Dėl to V. Landsbergis, kartu su clevelandiečiais, turi būti supeikti, o jo drama "Penki Stulpai" nubausta mirtimi: ji neturi būti vaidinama lietuvių scenoje ir spausdinama atskira knyga, kad neišvystytų viešumos.

2. Bendros žinios apie partizanus

Svarbiausi šaltiniai žinių yra šie: 1) Daumanto knyga "Partizanai už geležinės uždangos", 2) laikraščiuose tilpę pranešimai žmonių, kuriems pavyko išsiveržti iš Sovietijos į laisvą pasaulį, 3) įvairiais būdais mus pasiekę žinių trūpiniai ir 4) komunistų spauda Lietuvoje.

1944 m. liepos — spalio mėn. akivaizdoje atslenkančios iš rytų Sovietinės pabaisos ir teroro gresmės, gal keliems šimtam tūkstančių lietuvių kilo mintis bėgti iš Lietuvos į nacistinę Vokietiją, kaip vienintelį kraštą, kur buvo šiek tiek tokios vilties išsigelbėti. Jie manė išlaukti Vokietijoje karo pabaigos ir pasitraukimo Sovietų iš Lietuvos. Kiekvienas jų svarstė abejones: ar kariaujanti Vokietija įsileis didelį kiekį pabėgėlių? Kur tenai bus galima gauti pastogę, maisto, darbo?

Jei nesišalint iš Lietuvos, reiškia patekti į pažįstamą iš 1940—1941 m. skurdą, nuolatinę baimę būti suimtam, kankintam, ištremtam ar nužudytam. Tas buvo aišku kiekvienam, kas turėjo žemės ūkį, pramonės ar prekybos įmonę, kas buvo policininkas ar karininkas ar šiaip kiek aukštesnis valdininkas.

Apie 60,000 lietuvių — vyrų, moterų ir vaikų pasijudino iš savo namų. Apie 35 — 40,000 pavyko pasiekti laisvą žemę,

o kitiems pabėgėliams atkirto kelią skubiai žygiuojanti Sovietų kariuomenė.

Antrą kartą Sovietams okupavus Lietuvą, dalis lietuvių vyrų, kurie pajuto grėsmę persekiojimo ir mirties ar sunaikinimo Sibire, pasišalino su ginklais į slaptas vietas, pvz. į miškų tankmę, ir ten sudarė pirmuosius ginkluoto pasipriešinimo būrius. Veikiausiai jie dėjo viltį į greitą karo pabaigą ir JAV laimėjimą ir jos pasėkoje į Sovietų pasitraukimą iš Pabaltijo kraštų. Prie šių pirmųjų partizanų prisidėjo ir daugiau vyrų, kuriems tuo tarpu gal ir negrėsė persekiojimas, bet kurie jautė, lygiai kaip ir pirmieji, pareigą kaip nors kovoti prieš žiaurų okupantą ir keršinti siaubo vykdytojams.

Sovietinė valdžia griebėsi teroro: prieš partizanų artimus gimines ir tuos žmones, kurie buvo įtarti teikimu partizanams bent kokios paramos, tokius masiniai trėmė į Sibirą ar žudė. Tokių nukentėjusių

buvo keliosdešimtys tūkstančių, o gal ir daugiau. Statistikos duomenų nėra.

1948 m. Sovietų kariuomenės planingais veiksmais buvo galutinai palaužtas ginkluotas partizanų pasipriešinimas. Įvairiose vietovėse teliko išsigelbėję negausūs kiekiai partizanų būrelių, turinčių po keletą asmenų.

3. Žinių trūkumas

Nesant laisvo susisiekinimo su Lietuva, išeivijoje nėra galima patikrinti bei papildyti turimas žinias apie partizanus už geležinės uždangos. Kai kurios nepilnos ar sukelia abejonių. Dėl to išsamesnis Lietuvos partizanų sąjūdžio, jo raidos, vaidmens ir likimo pažinimas, kokio reikalauja istorijos studija, yra ateities uždavinys.

Šiandien gi išsprendimui abejonių ar užpildymui spragų daugeliu atvejais tenka daryti apytikrius aiškinimus, prielaidas, panaudoti nuovoką

(Tęsinys 11-me psl.)

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimelį išituks, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: Central 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

Siuntiniai į Lietuvą

Mes turime sutartį su Inturistu nuo 1947 metų ir plačiai žinomi dėl puikaus patarnavimo.

MŪSŲ PATARNAVIMO MOKESTIS YRA ZEMIAUSIAS (NUO \$5.00 IKI \$10.00).

Jau dabar laikas siųsti dovanas KALĖDOMS

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
220 S. State Street
Chicago 4, Ill.
Wabash 2-9354

Reikalaukite mūsų naują katalogą bei muitų sąrašą.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

8039 SO. HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

A. GUSTAIČIO...

(tęstinys iš 4-to psl.)

gyvenau skolon net už kambarelį, net už maistą buvau įsiškolines.

— Pagaltai suradome idealistą: diplom. inž. Viktorą Petrauską Los Angelėje. Visi trys turėjome pasitarimus, vieną po kito. Finansuotojas stulbavo savo reikalavimus, ir kai kas kelintas mėnuo pateikdavome naujas sąskaitas, jis prašydavo mus rodyti filmą iš naujo, kad pamatyti, kiek naudosis iš tų pinigų... Aiškinau, kad filmo darbas yra nepaprastai lėtas, atima baisiai daug laiko, kad ką reikalingą perfilmuoti ir t. t. Bet pinigų, po šimtą, pusantro ar daugiau dolerių — gaudavome. Tie pinigai eidavo vien filminei medžiagai, sau už darbą neimdavome ir nesamė paėmė nei vieno cento.

Juokėsi Lietuvoj ir iš J. Vaičkiaus sumanymų

Algirdui Gustaičiui baigus pasakoti finansinius vargus, įsiterpiau, jog lietuviai mėgsta žiūrėti filmus, bet savų filmų gamyba mažai kam tērūpėjo. Vaičkiaus idėjos ir sumanymai, jo filmų studija nepriklausomos Lietuvos spaudoje daugiausia tik paštepiamai tebuvo minima. Lietuviams trūko ir gal dabar tebetrūksta pasitikėjimo, jog šioj srity irgi galima vertingo atsiekti.

Toliau pereinant prie "Lietuva-Europos nugalėtoja" parūpo, kaip atsirado filme tiek daug istorinių Lietuvos vaizdų, šalia sportinės kronikos, iš kur jie gauti?

Lietuvos vaizdų rankiojimas

— Iš Prano Lūbino gautuose filmuose jokių atskirų vaizdų nebuvo, — aiškina Gustaitis. — Iš tų sporto kronikų išmetėme apie pusę medžiagos. Šiek tiek įdėjome filmų, gautų iš buvusio JAV įgalioto ministerio Lietuvai, Dr. Noremo. Jo filmai buvo kitokio greičio, pasirinktus vaizdus (jis mums davė porai valandų rodymo, atrinkome maždaug trim minutėm) reikėjo perfilmuoti. Paulius Jasiukonis daug vargo, kol nutaikė reikiamam greičiui, bet tobulybės nelengva pasiekti. Visus kitus filme esančius vaizdus reikėjo surankioti iš kitur. Dėl kai kurių sekundėmis pralekiančių vaizdų sugaišau savaitėmis. Istorinių paveikslėlių bei kitokių atskirų vaizdėlių yra kelios dešimtys. Beveik kiekvienas jų čia atsiradimas turi savo "istoriją".

Kęstučio mirties ieškojimas

Algirdas Gustaitis sako, galėtų jis ilgai pasakoti kiekvieno filmo vaizdo istoriją, bet tai per daug išsitęstų. Faktas, kad jis tuos vaizdus surinko išėivijoj, be savų archyvų, be kapitalų, rodo didelį darbštumą ir pasiryžimą.

— Lietuvos vaizdų ieškodamas, — pasakoja Gustaitis, — kreipiausi į lietuvius fotografus. Kai kurie nė neatsiliepė.

Teko knaisiotis po bibliotekas, muziejus, rašyti gausybę laišku pažįstamiems ir nepažįstamiems prašant paskolinti kokį vaizdelį ar teirautantis dėl kokio istorinio įvykio, laikotarpio. Sakysime, toks, rodos, paprastas vaizdelis, kaip D. L. K. Kęstučio pasmaugimas nepavyko iškart gauti. Jo autorius yra dail. V. K. Jonynas, mano labai mielas bičiulis. Tai visų pirma kreipiausi į jį. Atsakė, deja, neturįs to medžio raizinio ne tik originale, bet net nė vieno atspaudo. Ir nežinąs, kas galėtų man jį paskolinti. Kreipiausi raštu į eilę kultūrininkų Chicagoje, New Yorke. Iš daugelio buvo atsakymas: — "Neradau, nežinau"...

Paulius Jasiukonis — aukso žmogus

Povilą Jasiukonį pirmą kartą pamačiau Dailių Menų Klubo susirinkime, bet Los Angeles lietuvių visuomenės puikiausių atsiliepimų apie šį filmų specialistą, jau buvau girdėjęs. Paklausiau ir Gustaičio, ką jis apie savo filminio darbo bendradarbį išsitarė.

— Aš be galo džiaugiuosi, — prisipažįsta Gustaitis, — turėdamas galimybės dirbti su Povilu Jasiukoniu. Visų pirma tai vyras, puikiai žinantis savo sritį, tai aukso žmogus. Jis yra baigęs filminės režisūros studijas Amerikoje geriausioje pastatytoje filminio meno universitete — Pietų Kalifornijos universitete, į kurį savo stipendininkus filmavimo meno studijuoti atsiunčia įvairios pasaulio valstybės: Indija, Egiptas, Vokietija, Prancūzija, Argentina ir kt. Bet Jasiukonis išsiskyrė iš visų. Jis universitetą baigė kaip geriausias studentas. Jis pavyzdingas jautinas lietuvis patriotas, idealistas. Mūsų prie to filmo laisvalaikiais dirbova apie 4 metus ir nė karto nebuvo susipykę, niekas neįstengė tarp mūsų dviejų kyla įvaryti, nors bandymų buvo. Kita proga aš iškelsiu jo nuopelnus pilniau.

Iš kur laiko, energijos užtenka A. Gustaitis?

Algirdas Gustaitis dirbė korektoriaus darbą amerikoniškoje spaustuveje. Tai labai protą ir akis varginantis darbas. Daugelis korektorių, per darbo valandas prisiziūrėję į raides, nebėnori namuose į jas ir bežiūrėti, bet Gustaitis daug rašo. Kaip jis taip gali ištvirti? — paklausiau.

— Geriausios kūrybos dienos man yra šeštadieniai ir sekmadieniai, — pasakoja Gustaitis, jei tą mano brangų laiką neatima antvalandžiai. Kiekvieną dieną prieš eidamas į darbą ką nors rašau. Ne kartą po darbo, vidurnaktiais, nuvažiuodavau pas kolegą Jasiukonį ir ten iki gaigystės dirbdavome, tardamiesi dėl vaizdų, jų ilgumo ir kt. Pro tarpiais prisėsdamas ir visą filmo scenarijų sukūriau. Taip po truputį viskas ir suslesinė-

Piza miesto katedra ir šalia jos išgarsėjęs pasvires bokštas, statytas senais romėnų laikais. Bokštas pasvires, bet nesuskiles ir nesupleišėjęs. Jis yra tvirtas ir gerai atrodo. Viduje yra akmeniniai laiptai, kuriais žmonės lipa į viršų, kad galėtų pasigėrėti puikiais apylinkių vaizdais. (Iš Dr. A. J. Gussen knygos "Aukšta kultūra — žiaurūs žmonės").

ja... Atvirai sakant, kartais jaučiuosi taip pavargęs, kad neužmiegu visą naktį. Poilsio nuvažiuoju į pajūrį saulėje pasikaitinti, mėgstu paklaidžioti po dykumas, išvykstu meškerioti.

Filmas apie Vasario 16-tos gimnaziją

Iš kitų jau buvau girdėjęs, kad Gustaitis ir Jasiukonis ruošia ir daugiau lietuviškų filmų. Prašiau ką nors ir apie juos papasakoti. Štai paties A. Gustaičio žodžiai:

— Šįmet lapkričio pradžioje Povilas Jasiukonis baigs lietuvišką dokumentinį filmą apie lietuvių Vasario 16-tos gimnaziją Vokietijoje. Ten bus autentiški filmai, autentiškos tos gimnazijos choro dainos, autentiški pasikalbėjimai su mokytojais ir kt. Tam filmui naudojama Povilo Jasiukonio filmavimai, garsiniai užrašymai ir Vytauto Gedgaudo filmai apie tą gimnaziją, kuriuos iš jo prieš porą metų gavau. Gimnazijos vadovybė mielai suteikė prašytą žinių. Visą suredaguos J. Jasiukonis. Manau bus dėmesio vertas filmas. Norėtume, kad tai paskatintų pasaulyje esančius lietuvius noriau ir gausiau remti didįjį lietuviybės židinį — Vasario 16-tos gimnaziją. Su kitu jaunu lietuviu rengiu pirmąją spalvotą lietuvišką paišytą komedijukę, bet apie tai dar per anksti smulkmenas skelbti.

Filmas rodytis visose lietuvių kolonijose

Pasišnekėjimui einant į pabaigą, klausiau, kada, kaip — ar per organizacijas, ar per atstovus filmai bus rodomi kolonijose?

— Tuo reikalu rūpintis pradėjau irgi seniai, — sako Gustaitis. Atstovybių neturime niekur, vargu ir turėsime. Tik daimomės tarpininkų, daugiau akį kreipiant į organizacijas. Šis tas jau ir padaryta. Norime filmus paleisti ne tik per visas lietuvių kolonijas Amerikoje, bet visur pasauly, kur tik lietuvius pasieksime. Filmai bus duodami naudotis už užstatą. Jų rodymo metu negalės būti kitokių koncertinių

numerių, dainavimų, šokių ar vaidinimų. Mūsų lietuviški filmai turėtų duoti pakankamą programą. Už įėjimą reikės mokėti. Filmai pagaminti kainavo daug pinigų. Pirmiausia reikės surinkti skoloms mokėti, paškui įrankių ir įrengimų tobulinimui. Tikimės — kada nors iš to turėtų gauti atpildo ir redaktoriai. Rodyti pradėsime šią žiemą, kai tik bus baigtas gimnazijos filmas.

Kai kas čia A. Gustaitį jau vadina lietuviškų modernių filmų pionierium. Tikrai jis pradeda naują lietuvių sueigų programos dalyką. Dailių Menų Klubo susirinkime buvo ir visai jauni žmoniai, kurie, įžengdami į vyresniųjų sueigas, spyriuojasi, klausdami — "Ką ten su seniais darysiu?" Gustaičio parengta programa įrodė ir dar daug kam įrodys, kad kartais ir senių susirinkime būna labai mielai žiūrimų ir pasiklausytinų dalykų.

ATSISVEIKINIMAS

Kalėjimo viršininkas: Na, žmogau, tikiuosi, kad mes nebeapasimatysime.

Paleistas kalinys: Argi ponas viršininkas išeinatė į pensiją?

CHICAGOS SVARIAUSIAS IR
MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Pristatymas greitas ir garantuotas. Pas mus galima pirkti medžiagų, laikrodžių, odos, parkerių ir t. t.

OVERSEAS CARGO COMPANY

514 W. PERSHING RD.

Chicago, Ill. Tel. OA 4-9079.

Vedėjas P. Nedzinskas

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, SEPT. 19, 1959

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Samb! Sviesa Chicagoje.
Redaguoja: Rita Kavolienė
Medžiagą siųsti: 1938 S. 48th Ct., Cicero, Ill.

2 METAI

NR. 36 (65)

PENKMETINIS SUVAŽIAVIMAS SANTARĄ ATJAUNINO

Nuo Kauno senamiesčio prisiminimų subtiliai humoristiškoje Juliaus Kaupo kūryboje ligi aitraus Marijaus Katiliškio pergyvenimų Chicagos fabrikuose komizmo, nuo pirmosios lietuvių dailės parodos 1907 m. dalyvio prof. Adomo Varno ligi jaunųjų dailininkų darbų, nuo šiandienų kitimų Amerikoje ligi kitimų pavergtoje Lietuvoje, nuo muzikos per teatrą ligi literatūros, nuo herojaus žingsnių, aidinčių per istoriją, ligi blaivių žvilgsnių į lietuvių tautos laisvės kovą, — visa buvo šeštajame visuotiniame Lietuvių Studentų Santaros suvažiavime, kas kūrybiškai gyva lietuvių visuomenėje, kas joje nemeluotai pulsuoja, kas masina dvasiškai budriuosius jos jaunosios kartos kadrus.

O ko nebuvo suvažiavime, tai tikrai bus suradę vietos kurioje nors iš gausių *kursų* sekcijų, apie kurias tikimės pranešti ateinančią savaitę.

Kaip visada, suvažiavimą atidarė į pensiją išeinančios valdybos pirmininkas, šiemet — Julius Lintakas. Dienos pirmininku pakvietus newyorkietį Romualdą Peniką, o sekretore Ramintą Švipaitę, Juozas Baciūnas tarė šeimynišką žodį. Pasidžiaugęs, kad santariečiai neturi globėjų ir patys save tvarko, perdavė Lietuvos ministerio Londone Broniaus Balučio ir Dirvos redaktoriaus Balio Gaidžiūno sveikinimus.

PIRMASIS PENKMETIS

Debatas, turėjusius peržvelgti Santaros ligsiolinę penkių metų veiklą, moderavo Raimundas Mieželis. Zenonas Rekašius pastebėjo, kad organizacija nebėra ta pati, kaip prieš penkerius metus: iš politinės organizacijos, siekiančios liberalų vienybės, "pasidarėm grynai kultūrinė organizacija", intelektualų sambūris. Gabrielius Gedvila aiškino Santaros kultūrinio produktyvumo priežastis, kurių surado penkis: a) dabartinės aplinkos dinamiškųjų vertybių inkorporavimas į atsivežtąsias, b) iš pradžių susibūrusio aktyvo apsisprendimai, c) jaunoji kultūrininkų karta, nesusirišusi su kitomis organizacijomis ir atradusi patrauklią vietą Santaroje, d) pasikeitimai už Geležinės Uždangos, paskatinę ir treties problemų persvarstymą, ir e)

individo gautoji galimybė organizacijoje per veiklą augti ir formuotis.

Vanda Gegevičiūtė pastebėjo pastaruoju metu Santaroje kuriantis intymesnei atmosferai skyriuose, randantis daugiau žmonių ir daugiau bei įvairesnių idėjų, negu pradžioje. Horstas Žibas, atsakydamas į Z. Rekašiaus priekaištą dėl politinės veiklos atsisakymo, pareiškė nematęs apskritai jokios prasmės politinei veiklai, išskyrus Lietuvos vadavimą. Su šia mintimi sutiko ir Leonas Sabaliūnas, labai neigiamai atsiliepięs apie lietuvių politinę vadovybę. Henrikas Nagys pabrėžė, kad intymumas ir atvirumas žmogui ir pagarba jam priklauso prie pagrindinių Santaros bruožų ir jos stiprybių.

ATSAKINGAS INDIVIDUALIZMAS

Popietiniame penktadienio posėdyje Vytautas Kavolis skaitė apie "Atsakingo individualizmo ideologiją". Buvo išskirtos dvi plotmės, kuriose individualizmas reiškėsi istorijoje — heroinė ir humanistinė —, išryškintos abiejų galimybių ir pavojai ir pabrėžė, jog abiem bendros žymės yra individo iškėlimas iš kolektyvo ir jo atsakomybės pajutimas. "Kiekvienas turi *prievo*lę duoti, bet *laisvę* pasirinkti, ką duoti", — buvo pristatytas pagrindiniu atsakingojo individualizmo (ir, paskaitininko nuomone, Santaros) idėjiniu bruožu.

Filisterių veiklos sekcijoje, Algiiui Kėželiui pirmininkaujant, buvo svarstyti organizacinės struktūros ir žurnalo leidimo klausimai. Studentų sekcijoje įvairius veiklos klausimus gvildeno Daiva Audėnaitė, Bronė Radikonytė, Mindaugas Balčiauskas, Aleksandras Iljasevičius, Julius Lintakas, Aldona Simutyte, Liudas Šmulskštys, Jonas Šostakas ir Arvydas Vaišnys.

DAILĖ IR TEATRAS

Vakare buvo atidaryta suvažiaviminė Jurgio Šapkaus ir Ritos Kavolienės dailės darbų-akvarelių ir raizinių — paroda. Atidarymo žodį tarė dr. Henrikas Nagys, pabrėždamas, kad Tabor Farmos salėje tą dieną buvo sutilpusi beveik visa lietuvių dailės istorija: nuo pirmosios dailės parodos dalyvio prof. Adomo Varno (kuris suvažiavimo dalyvių buvo pagerbtas plojimu) iki vėliausiųjų, Amerikoje studi-

juojančių, dailininkų darbų.

Lietuviškojo Teatro šešiasdešimties metų sukakties minėjime jo dabartinę būklę šia pus ir anapus Geležinės Uždangos ilgesniu teatrališku žodžiu apibūdino rašytoja, aktorė ir režisorė Birutė Pukelevičiūtė. Išeivijos teatrą j apibūdino, kaip stovintį ant bedugnės krašto, su kiekvienu pastatymu prisimenant, kad jis galįs būti paskutinis. Bet šis teatras neprarandąs kovos, tikėjimo ir aukos dvasios. Sunku atpasakoti Birutės Pukelevičiūtės paskaitą, nes klausantiesiems ji pati reišė dar daugiau, negu greita srove plaukė jos paskaitos žodžiai. Gal pakaks pastebėti, kad suvažiavimo reakcija buvo tokia, kokią normaliai teptatiria *vaidiną* — o ne apie teatrą paskaitas skaitą — aktorai...

Oskaro Milašiaus dramos "Miguel de Manara" ištrauką, verstą Juliaus Lintako, rečityviniu būdu suvažiavimui perdavė chicagiečiai Rita Kavolienė, Algimantas Kėželis, Julius Lintakas ir Horstas Žibas. Teatro vakarą pravedė detroitieškas Aleksandras Iljasevičius.

Iš visų Santaros suvažiavimų geriausia lauzą pravedė Rytas Babickas. Rimas Vėžys skaitė feljetoną apie motyvacijų tyrinėjimus, gerai pritaikytą šiemetinių santariečių kursų temai. Solo dainavo, palydėdama save gitara, Aldona Simutyte ir clevelandietis Vytautas Matulionis. "Santariečių merginų himną" ir kitų humoristinių dainų dainavo trio: Vanda Gegevičiūtė, Nijolė Remeikytė ir Mirga Vičiulytė. (Vyrų himno, deja, dar nėra). Mirga Vičiulytė šoko išraiškos šokį, Rytui Babickui palydint bango ūbneliai. Lyg tyčia priešinant išėivijos dvasiai, šio suvažiavimo didžiajame lauze buvo ilgiau ir geriau dainuota lietuviškas dainas, negu bet kada anksčiau.

ŠESTADIENIO IVAIRUMA

Šeštadienio rytą, išrinkus pirmininke Vandą Gegevičiūtę, Julius Šmulskštys ir Leonas Sabaliūnas skaitė jungtinę paskaitą apie "Kintančią Amerikos laikyseną sovietų atžvilgiu ir jos implikacijas mūsų politinei veiklai". Pirmasis paskaitininkas pastebėjo, kad Amerikos politinė atmosfera kintanti nuo 1957 metų, kada sovietai paleidę sputniką. Amerikoje įsivyravusi tendencija technologinius atsiekimus surišti su laisvės klimatu verčia, matant sovietų techninius atsiekimus, pajusti abejonę ir jų totalitarinę esantį ypač ryški kapitalistų sluoksniuose, kai intelektualai ir studentai yra visai nuo komunizmo nusigrįžę. Leonas Sabaliūnas iš mūsų politinės vadovybės reikalavo daugiau tikrųjų politinių sąlygų pažinimo, nepriklausomumo, atsakominguo bendruomenei ir vienybės.

Popietiniame posėdyje dr. Henrikas Nagys kalbėjo apie "Literatūros kūrinių: jo pajautimą ir supratimą". Ši lietuvių poezijos interpretacija nuo liaudies dainų iki lankininkų" buvo visiškai ne paskaita, bet meniškasis ir išraiškus įvairiausių kryptių lyrinės poezijos skaitymas, gyvu žodžiu išsiaiškinant kūrinių reikšmę, jo originalųjį inašą, duodant pajusti jo žodinį ir jausminį grynumą. Niekada nesame ir paties Henriko Nagio girdėję tokio gryno ir skaidraus, kaip šiame suvažiavime. Ir, užuot bandę atpasakoti tai, kas neatpasakojama, pasitenkinsime prisiminę aukštą, atletiškai atrodantį pirmųjų metų inžinerijos studentą, pirmą kartą atvykusį į Santaros suvažiavimą, kurį, išeidami iš salės, girdėjome prasitarant savo draugui, kad jis vos per paskaitą neverkės.

Po šios paskaitos suvažiavimas, išsidalinęs į dvi grupes, dalyvavo intelektualinių diskusijų sekcijose. Vienoje prof. Vladas Jakubėnas diskutavo pavergtosios Lietuvos muzikinę kūrybą, lygindamas ją su laisvųjų lietuvių muzikų darbais. Antrojeje Karolis Druga, trumpai pakalbėjęs apie socialinius ir psichologinius kitimus pavergtoje Lietuvoje, išprovokavo gyvas ir suinteresuotas diskusijas. Tautinė sąmonė niekada Lietuvoje nebuvo tokia stipri, kaip šandien, bet, reakcijoje į okupaciją, vystąsi šie psichologiniai tipai: Konrado Valenrodo, dievaikio Januso ir realisto Sančo Pančos.

Grįžusiems į vieną salę suvažiavimo dalyviams, dr. Henrikas Nagys pravedė seminarą tema "Mūsų gimtosios kalbos nežinomi plotai ir neatrasti lobiai". Pagalbininkas pasirinkęs Vyt. Matulionį, Vyt. Vepštą, Jūrą Šeputaitę, J. Šmulskštį, Liuciją Mingėlaite ir A. Iljasevičių, dr. Nagys išprovokavo labai gyvą ir visuotinį jo parinktųjų lietuvių literatūros kūrinių nagrinėjimą įvairiais literatūros mokslo požiūriais.

Studentų Santaros centro valdybon išrinkti: Gabrielius Gedvila, Vanda Gegevičiūtė, Liūtas Mockūnas, Jonas Šostakas ir Kęstutis Paulikas. Revizijos komisiją sudarys newyorkiečiai: Domininkas Nargėlė, Aldona Simutyte ir Romualdas Penikas.

Prieš atidarant didįjį šeštadienio literatūros vakarą, Julius Lintakas pristatė visuomenei Santaros projektą pagaminti lietuvių dailininkų darbų filmų plokšteles ("slides"), kad būtų ką parodyti studentų susirinkimuose ir kitur. Šį projektą pradėdant, buvo prožektoriumi parodytos Algio Juškio jau pagamintos Jurgio Šapkaus darbų plokštelės, kurias žodžiu interpretavo dail. Juozas Mieliulis.

Literatūros vakare, kurį pravedė (pačiu laiku iš Pietų Amerikos su krepšininkų ko-

(Tęsinys 7-me psl.)

Partizanų vaizdas...

(Tęsinys iš 10-to pusl.)

(intuicija), paremtą bendrais bruožais tos aplinkumos bei sąlygų, kuriose prisėjo partizanams iškilti ir kovoti. Pvz. 1) kurie sumetimai nulėmė vyrams stoti į partizanų organizaciją, 2) kuris maždaug skaičius partizanų buvo 1945—1946 m., 3) kuriuo būdu bei priemonėmis partizanai naikino priešus ir kliudė jiems vergti žmones bei alinti kraštą, 4) kurie uždaviniai jų buvo pirmieji, 5) kas ir kaip pakankamai aprūpino partizanų būrius maistu, ginklais, patalpomis — slėptuvėmis, vaisiais ir kitais reikmenimis, 6) kiek maždaug jie nukovė priešų, kaip didelę žalą jie padarė okupantams, kaip stipriai terorizavo vietinę komunistinę valdžią ir išdavikus, 7) kaip vertino partizanų sąjūdį ir jų kovą lietuviai nekomunistai, kaimų ir miestų gyventojai, 8) kaip žiūrėjo į savo veiklos uždavinius ir vaisius patys partizanai, 9) kuo gairino save ir kuriais uždaviniais gyveno partizanų sąjūdžio likučiai po 1948 m.

Sprendžiant čionai išvardintus ir neišvardintus klausimus, kiekvienam mūsų, o labiau rašytojui — menininkui, tenka sukaupti visą, ką žinom apie partizanus, įtempti vaizduotę ir atkurti bent stambiais bruožais kelerių metų kovos eiga tiek paskirų partizanų būrių, tiek būrio nario ar jo vado išgyvenimus pavojaus, vilties ir žygio metu ir taip pat jo nuotaiką neveiklos dienomis miškų glūdumoje. Daug tiesos yra minėtoje Daumanto knygoje, tačiau, ir daug ko trūksta.

Partizanų didelė ir atkakli ginkluota kova 1944 ir sekantais metais prieš Sovietinį okupantą yra nepaprastas įvykis mūsų tautos istorijoje. Lenkiški sukilimai 1831 ir 1863 m. nepažadino lietuvių baudžiaininkų. Mūsų partizaninių kovų pirmtakas pasireiškė 1919 metais. Tada bolševikams išibrovus į Lietuvą, o vėliau vokiečiams vermontininkams, stipriai veikė jų užnugaryje mūsų partizanų būriai. 1941 m. birželio 22—25 d. spontaniškas puolimas mušti besitraukiančius iš Lietuvos okupantus ir nesugebėjusius pasprukti komunistus neturėjo sąlygų išsivystyti į bent kiek didesni sukilimą, nes dideliu greičiu, triuškindama Sovietus, Vokietijos kariuomenė nustumė lietuvių sukilėlių pastangas.

1944 metais, Sovietams iš naujo okupuojant mūsų kraštą, lyg pasigirdo 1919—1922 m. besikuriačios Lietuvos gynėjų priekaištas dėl 1940 m. (pirmasis bolševikmetis) tautininkų vyriausybės nesiryžimo ginti tėvynę. Turėdama tris divizijas su viršum ginkluotos kariuomenės, išmokslintą jos štabą, gausų kiekį karininkų, vyriausybė atsisakė parodyti įsibrovėliui net ma-

žą simbolinį pasipriešinimą.

Anas priekaištas ir tėvynės gynimo pareiga kalbėjo kiekvienam besijungiančiam į partizanų būrį: dabar, vyrai, einame į žūtbūtinę kovą.

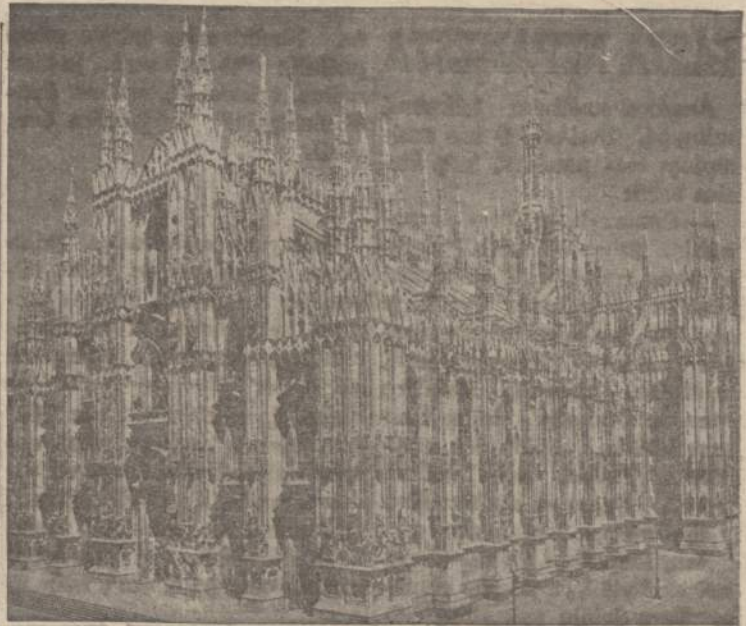
ATPIGIMAS

Žymusis britų filosofas Bertrand Russell mokslininkų konferencijoje pasakė: "Nors išradus hidrogeninę bombą, žmogaus sunaikinimo išlaidos atpigo keliais centais, tačiau biologinis karas gali dar pigiau tekaštuoti".

VAIKUI KO TRŪKSTA

Jauna motina (pagal Montessori metodą): Ponas daktare, kai vaikas valgo žemę arba laužo sienų tinką, tur būt, jam ko nors trūksta?

Senas daktaras: Taip, ponija. Jam trūksta priežiūros.

Gotiškoji Milano katedra yra pati gražiausioji šio stiliaus bažnyčia Italijoje.

(Iš Dr. A. J. Gussen knygos "Aukšta kultūra — žiaurūs žmonės").

KALĖDINIAI SIUNTINIAI Į LIETUVĄ PER 4-5 SAVAITES

Siunčiame įvairios sudėties siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus.

SIUNČIAME MAISTĄ, VAISTUS, AUDEKLUS IR KITA KĄ.

GERIAUSIAS IR GRAŽIAUSIAS ŠVENČIŲ PASVEIKINIMAS, TAI GERAS MAISTO SIUNTINYS SV. KUČIŲ VAKARUI IR KALĖDŲ BEI NAUJŲ METŲ ŠVENTĖM. Čia paduodame maisto prekių sąrašą ir kainas su muitu už vieną svarą. PRASOME ĮSIDĖMĖTI, SVARBU:

Prekes pasirenkant taip, kad lyg krautuvėje — pasirenkate tiek, kiek norite ir ko norite (sąrašas yra tam, kad žinotumėte, kiek kas kainuoja). Siųsti galima iki 40 svarų siuntinius. Siuntiniai gali būti: 20 sv., gali būti 30 sv. ar 40 svarų — pagal Tamstų nužiūrą. Išsirinkus prekes ir susumavus reikia pridėti licencijos mokestį \$6.90 ir pašto persiuntimui už 20 sv. — \$2.60; už 30 sv. — \$3.90; ir 40 svarų — \$5.20. Pav. Cukraus 40 sv. kaina \$10.00 plus lic. \$6.90 ir persiuntimas \$5.20 — VISO \$22.10.

Maisto kainos su muitu už 1 svarą

Cukrus 1 svaras	\$0.25	Kumpis 1 svaras	\$1.75	Sokoladas pusė sv.	\$1.25
Ryžių 1 svaras	0.35	Salami 1 svaras	1.20	Saldainiai 1 svaras	1.40
Manų kruopų 1 sv.	0.35	Kumpinė dešra	1.25	Riesutai 1 svaras	1.40
Miltų 1 svaras	0.25	Bekonas	1.25	Medus 1 svaras	1.30
Sviestas 1 sv. dėžė	1.45	Lašiniai 1 svaras	1.05	Apelsinai 1 svaras	0.75
Sviestas 1 sv. kart.	1.30	Kepenų pastetas	1.25	Citrinai 1 svaras	0.85
Sūris 1 svaras	1.10	Desrelės skardinė	1.30	Dates 1 svaras	0.85
Pieno miltai	1.10	Kiaulienos dežutė	1.25	Abrikosai 1 svaras	0.90
Pienas dežė-skard.	0.65	Chicken soup 60 g	0.45	Razinkai 1 svaras	0.55
Margarinas 1 svaras	0.90	Kava 1 svaras	1.95	Figos 1 svaras	0.70
Valg. alyva soy	0.90	Cocoa 1 svaras	1.95	Alyvos džiovintos	0.80
Olive oil 1 svaras	1.40	Arbata 100 gr.	0.65	Džiov. vaisiai minn.	0.80
Kiaušinių miltelių 1 svaras	2.95	Sokoladas 1 svaras	2.20	Pipirai 1 svaras	1.60
Vanila 100 gr. powder	0.50	Sairanas 5 gram.	1.50	Cinamonas 1 svaras	1.90
Vanila 5 lazd.	0.40	Kepimo soda 100 gr.	0.50	Gvaizdikai 100 gr.	0.60
Sardinkos 1 dežutė	0.40	Kramtymo guma 1 pok.	0.15	Babkų lapai 1 svaras	1.25

SMULKESNIS MAISTO PREKIŲ SĄRAŠAS MŪSŲ KAINARAŠČIUOSE.

Prie maisto siuntinių galima pridėti nylonių kojinių iki 5 porų (kaina 1 poros \$1.30); skutimo peiliukų 5 st. — 0.25; galima ir daugiau. Galima prie maisto siuntinio pridėti dar ir vaistų, kuriuos galime pasiūlyti taip pat žemo mis kainomis:

Vaistai — kainos su muitu

Atophanyl 5 amp @ 10cc	\$1.60	P A S 500 tab. 0.5	3.75
ACEH 5 amp @ 20 i. u.	3.70	Sulphathiazol 500 tab.	3.95
APC (Aspirin, phen. cof) 500 tab.	2.90	Vit B-1 500 tab.	2.00
Corison 100 tab. @ 5 mg	3.95	Vit B-2 100 tab.	0.80
Cortisone 100 tab. @ 5 mg	9.95	Vit B-6 100 tab.	1.75
Hydrocortisone 5cc @ 5 mg	0.95	Vit B-12 500 tab. 25 mcg	1.25
Hydrocortisone 100 tab.	9.95	Vit B-12 10 apm 50 mcg	0.95
Preginon 1 amp 5 mg	0.95	Vit B complex 500 tab. (forte)	2.75
Testosterone 100 tab. 5 mg	1.10	Multivitamins 500 tab.	2.95
Testosterone 10 amp 25 mg	1.00	Vit C 500 tab. @ 50 mcg	1.85
Estradiol 100 tab. @ 0.1	0.90	Vit E 100 tab. @ 50 mg	1.85
Estradiol 10 amp @ 1 mg	1.25	Folic Acid (skruzdžių rūkš.) 100 tab.	1.95
Progesteron 10 amp @ 25 mg	1.25	Liver Extract 10 amp 15 USP	1.80
Penicillin 25 tab. @ 100,000	1.00	Heparin 5cc 1000cc	1.00
Chloramphenicol 12 cap	1.85	Reserpin (Serpasil) 500 tab. @ 0.25 mg	4.25
Piperazine 100 tab.	1.50	Cicophen (Atophan) 100 tab.	2.00
Santonin 100 tab.	1.80	Meticorten-Prednisone 100 tab. @ 1 mg	3.50
Streptomycin 10 gr	2.60	Meticorten-Prednisone 100 tab. @ 5 mg	8.50
Isoniazid (rimifon) 1000 tab. @ 50 mg	2.50		

Vaistų galima dėti kiek norima prie maisto siuntinių. Be to, jei vaistus norite siųsti atskirai, galime siųsti ir be apmokėto maito — kas kainuoja žymiai pigiau. Siunčiame įvairius kitus dalykus. Akordionas 4 korų, 7 registerių, 120 bosų su muitu, licencija ir persiuntimu kainuoja į Lietuvą \$245.00. Reikalaukite mūsų kainaraščių — kainaraščiai, patarnavimas ir informacija lietuvių kalba.

MŪSŲ ADRESAI:

ORBIS EXPORT & IMPORT

2608 West 69th St., Chicago 29, Ill. (MARQUETTE PARK)

Telefonas: PR 6-2009

4414 So. Rockwell Street, Chicago 32, Ill.

Telefonas: YArds 7-2445

2100 — 61st, KENOSHA, WISCONSIN

RASTA NEPAMESTA

Anądien susitinku tolimesnį kaimyną. Sveiks! O ans susirūpinęs ima pasakoti, kaip žirnius berti:

— Pamanyk, grįštam po pamaldų. Žmonelė nuėjo į virtuvę pietų ruošti. Aš išsitiesiau fotelyje. Ir sakau: "Vytuk, ir tu, živilė, paskaitykite pamainomis ką nors iš "Draugo", kurį, ar žinote, Lietuvos Katalikų Spaudos Draugija mūsų tikslams leidžia. Reikia juk susikaupti. Vaikai, kaip vaikai, spyrėsi. Pagaliau sudraudžiau ir užsimerkęs, kad geriau girdėčiau, klausau. Živilė pirmą eimę skaityti Vyt. Alanto romano "Tarp dviejų gyvenimų" atkarpą...

— Žinai Evstachijau Ivanovičiau, — patylėjęs prabilo emvedistų komandiras, — aš medžiojau tą banditą, bet norėjau sumedžioti jo seserį. Gal tu manai, kad aš ją pamiršau? Juokauji, brolyti. Aš jaučiu ją čia, — trinktelėjo jis kumščiu per savo išriestą krūtinę. — Kai aš ją traiškiau savo glėbyje, jos kietos kaip įkaitinti akmenys krūtys susmigo man po oda, suprantai?

Net pašokau, — pasakojo kaimynas: — ką tu, varliūkšti, skaitai?

Vytukas ištraukė iš živilės rankų "Draugą" ir išdidžiai pradėjo skaityti.

— Visą laiką mano delnus svilina jos karštas, tamprus kūnas po plonais marškiniais...

— Ar neisite pamokų ruošti, marš! Išvijau. Atėmiau laikraštį. Sakau, gal ne tą padaviau. Bet va, "Draugas" iš 1959 metų rugsėjo mėn. 1 d. Maža

Budrikas 48 metus prekyboje

Dėkoja kostumeriams už pirmą mūsų lietuviškoje įstaigoje.

Kviečiame širdingai ir ateityje pirkti pas mus reikalingų namams daiktų: baldų, televizijos aparatų, elektrinių reikmenų, brangenybių, stereosoninių fonografų.

Užtikriname gerą prekių kokybę, mandagų patarnavimą ir prieinamas, žemesnes, kaip kitur, kainas.

Budrik Furniture

3241 So. Halsted Street
CALUMET 5-7237

Atdara pirmadienių ir ketvirtadienių vakarais iki 9:00 val.

Budriko radijo programos transliuojamos iš WHFC, 1450 kil. radijo stoties sekmadieniais 45 minutes nuo 2:15 val. popiet. Dainų, muzikos, mįslių kontestai.

to. Nusiklausius įniršta pikta pačiūtė: "O tu, seni, kokius raštus, besarmati, vaikam duodi skaityti?!" Ir įsirėžus ėmė rėkti.

Kaimynas susikrimtęs grįžo namo. O aš galvoju, kokių rūpestėlių žmonėms likimas prieta, net graudu. Tėvai Pranciškoniai, matykite, atsargesni už Tėvus Marijonus. "Darbininke" (pvz. 1959. I. I.) ir "Moterų pasauly" triūsia vieni vyrai: "Kai mokyklų durys vėl ativeria" rašo (S) užiedėlis, "Žmogiškos kančios gerbėjai" rašo S. S. (užiedėlis). "Ir amerikietė moteris yra laiminga", kaip iš

stiliaus matyti, rašo irgi tas pats S. S.

Bet yra gandy, kad atsidėkodama "Moteris" įveda specialų skyrių "Vyrų pasauly". Pagyvensim, pamatysim.

De Guonis

PASIPIRSIMAS

Indonezijoje yra paprotys, kad vyras šloplėja moteriai per nugarą ir tai reiškia jo prisipažinimą meilėje. Jei moteris, atsakydama į tai, prideda jam prie kaktos savo ranką, tai reiškia, kad ji jo meilės išpažintį atmeta. Bet jei ir mergina sutvoja vyrui per nugarą, tai reiškia, jog jis gali savo meilę ir džiu pasakyti.

PILVOCIAMS PAVOJUS

Dr. Kaufmann, profesorius Munsteryje, Vak. Vokietijoje, pasakė, kad daug daugiau žmonių miršta nuo storų pilvų, negu nuo liesumo. Jis pataria laikytis senovės išminties, kuri moko, kad "pusryčius valgyk, kaip karalius, pietus kaip pilietis, o vakarienę kaip ubagas".

GERAS PATARIMAS

Jonas šlapskis telefonuoja daktarui: "Pons daktare, mano vaikas ką tik išgėrė iš rašalines visą rašalą! Ką pirmiausia turiu daryti?"

— Visų pirmiausia pradėk rašyti pieštuku".

**TWO floor heat outlets—
DOUBLE THE HEAT
OVER YOUR FLOORS!**

discover the miracle of GUIDED
SUPER FLOOR HEAT!

give your family
a new standard
of living with
a new, patented

**SIEGLEA
GAS HOME HEATER**

It pays for itself with the fuel it saves!

MONEY BACK GUARANTEE!

Patented INNER HEAT TUBES • BUILT-IN BLOWER SYSTEM
Lifetime CAST IRON CONSTRUCTION • Heats like magic—even with the gas OFF!
start saving by stopping in at

OGDEN STOKER SALES AND SERVICE CO.

1314 WEST GRAND AVENUE All Phones: SEeley 3-7112
CHICAGO, ILL.